

**GODIŠNJI FINANSIJSKI IZVJEŠTAJI SA
MIŠLJENJEM NEZAVISNOG REVIZORA
ZA GODINU KOJA ZAVRŠAVA
NA DAN 31. DECEMBRA 2021. GODINE**

**LILIUM ASSET MANAGEMENT
d.o.o Sarajevo**

SADRŽAJ

	<i>Stranica</i>
Izveštaj Uprave	2
Odgovornost za finansijske izvještaje.....	3
IZVJEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA	4
izveštaj o sveobuhvatnoj dobiti	8
Izveštaj o finansijskoj poziciji	9
Izveštaj o promjenama na kapitalu	10
Izveštaj o novčanom toku	11
Bilješke uz finansijske izvještaje	12-48

IZVJEŠTAJ UPRAVE

Menadžment predstavlja godišnje finansijske izvještaje i revidirane finansijske izvještaje zajedno sa izvještajem nezavisnog revizora za godinu koja se završava na dan 31. decembra 2021. godine, u skladu sa zahtjevima Međunarodnog računovodstvenog standarda 1, Presentacija finansijskih izvještaja, sa ciljem boljeg razumijevanja prezentiranih finansijskih izvještaja. Članovi Uprave za tekuću godinu su: g. Nedim Vilogorac, direktor i g. Mirza Sladić, izvršni direktor za pravne poslove. Sjedište Društva se nalazi u Sarajevu, ul. Dženetića čikma broj 8, 71000 Sarajevo. Društvo nema registrovanih poslovnih jedinica. Društvo provodi politike korporativnog upravljanja defniranjem internih politika i pravila korporativnog ponašanja s ciljem kvalitetnijeg upravljanja fondovima. Društvo u tekućoj i prethodnoj godini upravlja Otvorenim Investicionim Fondom Liliium Global i Zatvorenim Investicionim Fondom Fortuna Fond d.d.

Teukuću godinu je karakterisalo smanjenje obračunate naknade za upravljanje za 5,5% uzrokovano smanjenjem neto imovine fondova kojima se upravlja, a kao rezultat tržišnih poremećaja uzrokovanih pandemijom covid -19. Ukupni poslovni prihodi manji su za BAM 29 hiljada (9,3%), dok su ostali prihodi veći za BAM 12 hiljada (299%). Operativni troškovi su manji za BAM 21 hiljadu (7,5%). Najznačajniji pad operativnih troškova odnosi se na usluge (14,35%), zaposlene (9,62%) i amortizaciju (0,97%). Ostali troškovi su zabilježili rast, i to: administracija (0,09%) i materijal i energija (1,09%). Ukupan pad troškova od 10,65% je u skladu sa smanjenim obimom tržišnih aktivnosti Društva i sposobnošću da generiše prihode iz operativne aktivnosti. Krizne politike upravljanja poslovanjem fokusirane su na racionalizaciju operativnih i administrativnih izdataka.

Uprava aktivno razmatra trendove kretanja imovine fondova i mogućnosti za optimizaciju portfelja s ciljem rasta prihoda koji su derogirani temeljem tržišnih poremećaja uzrokovanih pandemijom koronavirusa. Stoga, Uprava analizira tržište i priprema strategije investiranja kako bi odgovorila na kontinuirane izazove u očuvanju održive stope prinosa i povećanja neto vrijednosti imovine Fondova, kreiranjem optimalnog portfelja vrijednosnica koji osigurava disperziju rizika, ali i mogućnost sigurnog rasta prinosa.

U 2021. ukupni dug je povećan za BAM 86 hiljada (19,89%). Koeficijent naplate potraživanja za proviziju upravljanja je u prosjeku je 15 dana. Društvo u tekućem periodu ima fokus na upravljanje sigurnom naplatom postojećih potraživanja i upravljanjem koeficijentima naplate s ciljem održavanja potrebne razine likvidnosti. Prema mišljenju Uprave, Društvo nema potraživanja prema trećim stranama čiji je kreditni rejting dodatno narušen, a ključna potraživanja prema povezanim licima, Uprava planira osigurati kvalitetnim instrumentima osiguranja plaćanja. Društvo kontinuirano prati rizike koji su usko povezani sa napolatom potraživanja. Uprava pokušava buduće rizike minimizirati kroz unapređenje politika kreditnog monitoringa kao i obezbjeđenjem potraživanja adekvatnim i visokokvalitetnim kolateralima. Poslovni rizici Društva odnose se na tržišta kapitala u regionu i Bosni i Hercegovini, koja karakteriše niska likvidnost i poremećaji uzrokovani globalnim krizama, što može uticati na buduće stope prinosa i kretanje neto vrijednosti imovine u kratkom roku.

Na dan 31. decembra 2021. i na dan 31. decembra 2020. godine, Društvo nije bilo predmetom kontrole Porezne uprave FBiH, te nema potencijalnih obaveza u vezi sa porezom na dobit i drugim direktnim porezima.

Na dan 31. decembra 2021. i 31. decembra 2020. godine, Društvo nije bilo predmetom kontrole Uprave za indirektno oporezivanje BiH, te nema potencijalnih obaveza po osnovu indirektnih poreza.

Društvo je dana 05. februara 2021. godine sklopilo sporazum o plaćanju duga po osnovu javnih prihoda u ratama sa Poreznom upravom FBiH broj 13-9-01-12-26-2611/20; 3033/20; 3070-5/20 A.L. Ukupan dug poreznog obveznika po Sporazumu o plaćanju dužnih javnih prihoda na rate iznosi BAM 71.488 i to glavni dug u iznosu od BAM 51.107, kamata u iznosu od BAM 2.259, kamata po sporazumu u iznosu od BAM 15.464 i troškovi prinudne naplate u iznosu od BAM 2.667. Sporazum o plaćanju duga po osnovu javnih prihoda je odobren na period od 5 godina. Broj uposlenih tokom godine bio je 6 i isti je kao i prethodne godine (2020.:6). Politika zapošljavanja je fokusirana na zapošljavanje obrazovanog kadra mlađe populacije. Društvo nema posebnu politiku zapošljavanja invalidinih lica. Društvo u svom vlasništvu nema nekretnine i zemljište. U tekućem poslovnom razdoblju Društvo nije davalo donacije političkim partijama, niti je uzimalo učešće u javnim socijalnim programima. Direktori ne preporučuju isplate dividendi veće od neraspoređene dobiti iz prethodnih godina, uzimajući u obzir stope likvidnosti i sposobnost Društva da u narednom periodu izmiruje dugove.

Za Upravu:

Nedim Vilogorac, Direktor
LILIUM ASSET MANAGEMENT d.o.o. Sarajevo
Dženetića čikma 8
71000 Sarajevo,
Bosna i Hercegovina

Potpisano 17. juna 2022. godine

ODGOVORNOSTI ZA FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE

U skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji Federacije Bosne i Hercegovine (Službene novine F BiH 15/21), Uprava je dužna osigurati da finansijski izvještaji za svaku finansijsku godinu budu pripremljeni u skladu s Međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja ("MSFI"), koje objavljuje Odbor za Međunarodne računovodstvene standarde, tako da daju realnu i objektivnu sliku finansijskog stanja i rezultata poslovanja Društva za to razdoblje.

Nakon provedbe ispitivanja, Uprava opravdano očekuje da Društvo ima odgovarajuća sredstva za nastavak poslovanja u doglednoj budućnosti. Iz navedenog razloga, Uprava i dalje prihvaća načelo trajnosti poslovanja pri izradi finansijskih izvještaja.

Odgovornosti Uprave pri izradi finansijskih izvještaja obuhvataju:

- da se odaberu i potom dosljedno primjenjuju odgovarajuće računovodstvene politike;
- da prosudbe i procjene budu razumne i oprezne;
- da se primjenjuju važeći računovodstveni standardi, a svako značajno odstupanje obznani i objasni u finansijskim izvještajima; te
- da se nekonsolidirani finansijski izvještaji pripreme po načelu trajnosti poslovanja, osim ako je neprimjereno pretpostaviti da će Društvo nastaviti svoje poslovne aktivnosti.

Uprava je odgovorna za vođenje ispravnih računovodstvenih evidencija, koje će u bilo koje doba, s prihvatljivom tačnošću, odražavati finansijski položaj Društva kao i njihovu usklađenost sa Zakonom o računovodstvu i reviziji Federacije Bosne i Hercegovine. Uprava je također odgovorna za čuvanje imovine Društva, te stoga i za poduzimanje razumnih mjera radi sprečavanja i otkrivanja pronevjera i ostalih nezakonitosti.

Ove finansijske izvještaje odobrila je Uprava na dan 17. juna 2022. godine, i potpisani su od strane:

Nedim Vilogorac

Nedim Vilogorac, Direktor

LILIUM ASSET MANAGEMENT d.o.o. Sarajevo

Dženića čikma 8

71000 Sarajevo,

Bosna i Hercegovina

IZVJEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA

vlasnicima i upravi Liliium Asset Management d.o.o. Sarajevo

Izveštaj o reviziji finansijskih izvještaja

Mišljenje

Obavili smo reviziju priloženih finansijskih izvještaja Liliium Asset Management d.o.o. Sarajevo koji obuhvataju izvještaj o finansijskom položaju na dan 31. decembra 2021. godine, izvještaj o sveobuhvatnoj dobiti, promjenama kapitala i novčanom toku za godinu završenu na taj dan te bilješke uz finansijske izvještaje uključujući i sažetak značajnih računovodstvenih politika.

Po našem mišljenju, osim za efekte opisane u osnovi za modificirano mišljenje, finansijski izvještaji prikazuju istinit i fer prikaz finansijskog položaja Liliium Asset Management d.o.o. Sarajevo na dan 31. decembra 2021. godine, kao i rezultate njegovog poslovanja i promjene u novčanom toku za godinu koja je tada završila i sastavljeni su u skladu s Međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja.

Osnova za modificirano mišljenje

Društvo u primjeni svojih računovodstvenih politika nije implementiralo zahtjeve MSFI 9, Finansijski instrumenti, i kao rezultat ove činjenice, nije provelo test umanjenja finansijskih instrumenata s ciljem procjene postojanja očekivanih kreditnih gubitaka kao rezultat naknadnog mjerenja finansijske imovine koja se drži do dospelja. Za vrijeme provedeno u reviziji, nismo bili u mogućnosti ispitati efekte na finansijske izvještaje, ukoliko postoje.

Reviziju smo obavili u skladu s Međunarodnim revizijskim standardima (MRevS-ima). Naše su odgovornosti prema tim standardima detaljno opisane u dijelu pod naslovom Odgovornost revizora za reviziju finansijskih izvještaja u našem izvještaju. Neovisni smo od Društva u skladu s Kodeksom etike za profesionalne računovođe koji je izdao Odbor za međunarodne standarde etike za računovođe (IESBA), i ispunili smo naše ostale etičke odgovornosti u skladu s IESBA-inim. Vjerujemo da su revizijski dokazi koje smo pribavili dostatni i primjereni da osiguraju osnovu za naše revizijsko mišljenje.

Materijalna nesigurnost vezana za stalnost poslovanja

Na dan 31. decembra 2021. godine Društvo je ostvarilo dobit godine u iznosu od BAM 18.822. Društvo nema iskazanih akumuliranih gubitaka i ukupni kapital je pozitivan u iznosu od BAM 387 hiljada, koliko ukupna knjigovodstvena vrijednost imovine premašuje ukupnu knjigovodstvenu vrijednost obaveza. Dodatno, u strukturi ukupnih obaveza, obaveze prema povezanom licu iznose 47% knjigovodstvene vrijednosti ukupnih obaveza. Neto radni kapital Društva je pozitivan, što ukazuje na činjenicu da su kratkoročna raspoloživa sredstva dovoljna za izmirivanje tekućih obaveza. Ipak, kao rezultat globalnih ekonomskih kretanja na tržištima kapitala i negativnih posljedica pandemije Covid-19, likvidnost Društva i sposobnost servisiranja dospjelih obaveza može biti narušena. Kao razlog opisanih neizvjesnosti, može postojati sumnja da će Društvo biti u mogućnosti realizirati sredstva i isplatiti obaveze u normalnom tijeku poslovanja. Društvo posjeduje planove i projekcije na bazi kojih Uprava smatra da će Društvo nastaviti poslovanje u razumno predvidivoj budućnosti, te da su ispunjene pretpostavke za primjenu principa stalnosti poslovanja prilikom sastavljanja ovih finansijskih izvještaja. Uprava vjeruje da su trenutni ugovori dovoljni da omoguće održivo poslovanje u narednom periodu. Vlasnici Društva su izdali pismo podrške kojim su se obavezali obezbijediti potreban nivo finansijskih sredstava za servisiranje dugova. Također, Uprava razmatra raspoložive opcije s ciljem da se značajna potraživanja dodatno osiguraju kvalitetnim kolateralima visoke tržišne vrijednosti i utrživosti kako bi se dodatno osigurao pristup likvidnim sredstvima. Uprava nema saznanja da vlasnici namjeravaju prekinuti poslovne operacije, i vjeruje da su spremni podržati odvijanje poslovnih operacija, kontinuiranim servisiranjem dospjelih obaveza. Društvo je u bilješci 30. pripremila prikladne objave vezane za navedene činjenice, a naše mišljenje nije modificirano po ovom pitanju.

Ostala pitanja

Finansijske izvještaje Liliium Asset Management d.o.o. Sarajevo za godinu koja završava na dan 31. decembra 2020. godine revidirao je drugi revizor, koji je dana 12. maja 2021. godine izrazio pozitivno mišljenje, uz skretanje pažnje, bez daljnje modifikacije mišljenja, na ispunjenost uvjeta iz člana 3. Pravilnika o poslovanju društava za upravljanje fondovima FBiH i na izloženost kreditnim rizicima.

Ključna revizorska pitanja

Ključna revizijska pitanja su pitanja koja su, prema našoj profesionalnoj prosudbi, bila od najvećeg značenja za reviziju finansijskih izvještaja tekućeg razdoblja. Ključna revizijska pitanja su ona izabrana pitanja koje smo komunicirali sa Upravom, ali nemaju namjeru predstavljati sva pitanja koja smo raspravili. Ta se pitanja trebaju sagledati u kontekstu revizije finansijskih izvještaja kao cjeline i izražavanja mišljenja o tim finansijskim izvještajima te ne izražavamo zasebno mišljenje o tim pitanjima.

IZVJEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA

vlasnicima i upravi Liliium Asset Management d.o.o. Sarajevo (nastavak)

Ključna revizorska pitanja (nastavak)

Prihodi

Priroda značajnosti pitanja

Vidjeti bilješku 5 (prihodi iz poslovanja) i bilješku 3. Sažetak računovodstvenih politika, priznavanje prihoda. Usmjerali smo pozornost na ovo područje budući da je ukupni iskazani prihod BAM 286.522, te je način priznavanja prihoda, povezane kontrole i obim procjena u pogledu iznosa priznavanja prihoda ključno pitanje za našu reviziju. Također, pitanje priznavanja prihoda smatramo bitnim jer postoji rizik od priznavanja prihoda u različitim periodima u odnosu na datum kada je usluga pružena, odnosno imovina prodana, što zahtijeva procjene Uprave vezano za obim priznavanja prihoda. Pored toga, postoji rizik da prihodi nisu sveobuhvatno uključeni i iskazani u finansijskim izvještajima. Društvo u sklopu svog poslovanja ima pravo na upravljačku proviziju obračunatu kao postotak neto imovine investicijskih fondova kojima upravlja. Naknada za upravljanje određena je Prospektom i Statutom investicijskih fondova. Iznos naknade za upravljanje Društvu izračunava se dnevno, jednostavnim kamatnim računom na osnovu dnevne neto vrijednosti imovine Fondova. Stoga je obim priznatih prihoda u značajnoj mjeri pod utjecajem procjena Uprave. Poslovni prihodi se priznaju onda kada su zarađeni i kada ne postoje okolnosti da neki štetan događaj može usloviti krajnju realizaciju prihoda, a priliv ekonomske koristi je izvjestan.

Odgovor revizora na rizike

Revizija ovog područja uključila je sljedeće postupke:

- stjecanje razumjevanja kontrolnog okruženja i internih kontrola koje je Uprava dizajnirala za potebe izračuna upravljačke provizije;
- procjena adekvatnosti i stepen monitoringa implementiranih kontrola za izračun upravljačke provizije;
- testiranje operativne učinkovitosti kontrola;
- usaglašavanje podataka o neto vrijednosti imovine fondova kojima društvo upravlja sa podacima banke depozitara; i
- ponovljeni postupci izračuna naknade primjenom relevantnih stopa za upravljanje koje proizilaze iz Prospekta i Statuta fondova.

Zaključili smo da su procjene Uprave vezano za stepen priznavanja prihoda od upravljačke provizije razumne, u skladu sa definiranim uvjetima, a dobijeni rezultati unutar očekivanih raspona objavljenih u finansijskim izvještajima.

Ostale informacije

Uprava je odgovorna za objavu ostalih informacija, koje obuhvataju Izvještaj Uprave. Ostale informacije ne uključuju finansijske izvještaje, te se naše mišljenje stoga ne odnosi na njih niti obuhvata bilo kako izražavne uvjerenja u pogledu ostalih informacija. U pogledu naše revizije finansijskih izvještaja, naša je obaveza pročitati ostale informacije, i razmotriti da li su ostale informacije značajno ne konzistentne sa finansijskim izvještajima ili našim saznanjima stečenim tokom revizije odnosno da li su podložni pogrešnim prikazivanjima. Ukoliko, na bazi provedenih procedura zaključimo da postoje značajne pogrešne objave u ostalim informacijama, dužni da izvijestimo o ovim činjenicama. U ovom pogledu nemamo nikakve značajne činjenice koje smatramo prigodnim za objavu.

Odgovornost uprave i onih koji su zaduženi za nadzor

Uprava je odgovorna za sastavljanje finansijskih izvještaja koji daju istinit i fer prikaz u skladu s Međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja, kao i za one interne kontrole za koje uprava odredi da su potrebne za omogućavanje sastavljanja finansijskih izvještaja koji su bez značajnog pogrešnog prikaza uslijed prijevare ili pogreške. U sastavljanju finansijskih izvještaja, uprava je odgovorna za procjenjivanje sposobnosti Društva da nastavi s vremenski neograničenim poslovanjem, za objavljivanje okolnosti vezanih uz vremensku neograničenost poslovanja ako je to primjenjivo te za korištenje računovodstvene osnove utemeljene na vremenskoj neograničenosti poslovanja, osim ako uprava namjerava likvidirati Društvo ili prekinuti poslovanje ili nema realne alternative nego da to učini. Oni koji su zaduženi za nadzor su odgovorni za nadziranje procesa finansijskog izvještavanja Društva.

Odgovornost revizora za reviziju finansijskih izvještaja

Naši ciljevi su steći razumno uvjerenje o tome jesu li finansijski izvještaji kao cjelina bez značajnog pogrešnog prikaza uslijed prijevare ili pogreške i izdati izvještaj neovisnog revizora koje uključuje naše mišljenje. Razumno uvjerenje je visoka razina uvjerenja, ali nije garancija da će revizija obavljena u skladu s MRevS-ima uvijek otkriti značajno pogrešno prikazivanje kad ono postoji. Pogrešni prikazi mogu nastati uslijed prijevare ili pogreške i smatraju se značajni ako se razumno može očekivati da, pojedinačno ili u zbroju, utječu na ekonomske odluke korisnika donijete na osnovi tih finansijskih izvještaja.

IZVJEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA

vlasnicima i upravi Liliium Asset Management d.o.o. Sarajevo (nastavak)

Odgovornost revizora za reviziju finansijskih izvještaja (nastavak)

Kao sastavni dio revizije u skladu s MRevS-ima, stvaramo profesionalne prosudbe i održavamo profesionalni skepticizam tokom revizije, kao i:

- Prepoznajemo i procjenjujemo rizike značajnog pogrešnog prikaza nekonsolidiranih finansijskih izvještaja, zbog prijevare ili pogreške, oblikujemo i obavljamo revizijske postupke kao reakciju na te rizike i pribavljamo revizijske dokaze koji su dostatni i primjereni da osiguraju osnovu za naše mišljenje. Rizik neotkrivanja značajnog pogrešnog prikaza nastalog uslijed prijevare je veći od rizika nastalog uslijed pogreške, jer prijevarena može uključiti tajne sporazume, krivotvorenje, namjerno ispuštanje, pogrešno prikazivanje ili zaobilaženje internih kontrola.
- Stječemo razumijevanje internih kontrola relevantnih za reviziju kako bismo oblikovali revizijske postupke koji su primjereni u danim okolnostima, ali ne i u svrhu izražavanja mišljenja o učinkovitosti internih kontrola Društva.
- Ocjenjujemo primjerenost korištenih računovodstvenih politika i razumnost računovodstvenih procjena i povezanih objava od strane Uprave.
- Donosimo zaključak o primjerenosti korištenja pretpostavke vremenske neograničenosti poslovanja od strane Uprave te, temeljeno na pribavljenim revizijskim dokazima, zaključujemo o tome postoji li značajna neizvjesnost u vezi s događajima ili okolnostima koji mogu stvarati značajnu sumnju u sposobnost Društva da nastavi s vremenski neograničenim poslovanjem. Ukoliko zaključimo da postoji značajna neizvjesnost, od nas se zahtijeva da skrenemo pozornost u našem izvješću neovisnog revizora na povezane objave u finansijskim izvještajima ili, ako takve objave nisu odgovarajuće, da modificiramo naše mišljenje.
- Naši zaključci temelje se na revizijskim dokazima pribavljenim do datuma izdavanja našeg izvještaja neovisnog revizora. Međutim, budući događaji ili uvjeti mogu uzrokovati da Društvo ne bude u mogućnosti nastaviti s vremenski neograničenim poslovanjem.
- Ocjenjujemo cjelokupnu prezentaciju, strukturu i sadržaj finansijskih izvještaja, uključujući i objave, te razmatramo odražavaju li finansijski izvještaji transakcije i događaje na kojima su zasnovani na način kako bi se postigla fer prezentacija.

Komuniciramo s onima koji su zaduženi za nadzor u vezi sa, između ostalog, planiranim djelokrugom i vremenskim rasporedom revizije i važnim revizijskim nalazima, uključujući i one u vezi sa značajnim nedostacima u internim kontrolama, koji su otkriveni tijekom naše revizije. Mi, također, dajemo izjavu onima koji su zaduženi za nadzor da smo postupali u skladu s relevantnim etičkim zahtjevima vezanim za neovisnost i da ćemo komunicirati s njima o svim odnosima i drugim pitanjima za koja se može razumno smatrati da utječu na našu neovisnost, kao i, tamo gdje je to primjenjivo, o povezanim mjerama zaštite. Među pitanjima o kojima se komunicira s onima koji su zaduženi za nadzor, određujemo ona koja su od najveće važnosti za reviziju finansijskih izvještaja tekućeg razdoblja i stoga su ključna revizijska pitanja. Ta pitanja opisujemo u našem izvješću neovisnog revizora, osim ukoliko zakon ili propisi sprječavaju javno objavljivanje tih pitanja ili, kada odlučimo, u iznimno rijetkim okolnostima, da ta pitanja ne trebamo komunicirati u našem izvješću neovisnog revizora, s obzirom da se razumno može očekivati da bi negativne posljedice njihove objave nadmašile dobrobiti javnog interesa.

Izvještaj o drugim zakonskim zahtjevima

Imenovani smo odlukom vlasnika Liliium Asset Management d.o.o. Sarajevo dana 15. aprila 2022. godine statutarnim revizorima za godinu koja završava 31. decembra 2021. godine.

U prethodnim godinama nismo bili angažirani kao revizori Društva. Revizija tekuće godine je prva godina našeg angažmana. U tekućem i prethodnim godinama nismo pružali ne revizorske usluge Društvu i stoga nismo naplatili nikakve druge naknade osim onih po osnovu ugovora o reviziji.

Kako je objavljeno u izvještaju prethodnog revizora, na dan 31. decembra 2020. godine Društvo nije osiguralo usklađenost sa odredbama Pravilnika o poslovanju društava za upravljanje fondovima FBiH koji u članu 3. zahtjeva da se najmanje 50% propisanog osnovnog kapitala mora držati u dužničkim vrijednosnim papirima koje izdaje ili za koje garantuje Federacija Bosne Hercegovine, odnosno Bosna i Hercegovina, u novčanim sredstvima i u novčanim depozitima kod finansijskih institucija, pri čemu nije dopušteno držanje osnovnog kapitala u drugim oblicima imovine.

IZVJEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA
vlasnicima i upravi Liliium Asset Management d.o.o. Sarajevo (nastavak)
Izveštaj o drugim zakonskim zahtjevima (nastavak)

Po našem mišljenju, finansijski izvještaji, prikazuju realno i objektivno u svim značajnim aspektima efekte transakcija sa povezanim licima, koji su objavljeni u bilješki 25 uz finansijske izvještaje, a od materijalnog su značaja za tekuću i uporednu godinu u skladu sa Pravilnikom o sadržaju, rokovima i obliku izvještaja investicijskih fondova, društava za upravljanje i banke depozitara i Zakonom o investicijskim fondovima.

Partner odgovoran za ovaj izvještaj neovisnog revizora je Adnan Mataradžija.

Sarajevo, 17. juna 2022. godine

Za revizorsko društvo:

Azra Krajšek
Ovlašteni revizor i prokurista

MERFI d.o.o. Sarajevo

Registrirani revizori
Porodice Ribar 37
71000 Sarajevo
Bosna i Hercegovina

Ovlašteni revizor:

Adnan Mataradžija
Broj licence: 3090017116

IZVJEŠTAJ O SVEOBUHVAATNOJ DOBITI
 Za godinu koja je završila 31. decembra 2021. godine

	Bilješka	2021. BAM	2020. BAM
Prihodi od djelatnosti	5	286.522	315.885
Ostali poslovni prihodi	6	17.675	5.892
<i>Ukupno prihodi iz poslovanja</i>		304.197	321.777
Troškovi materijala i energije	7	(6.781)	(3.235)
Troškovi povezani sa zaposlenicima	8	(151.575)	(167.709)
Amortizacija	13	(29.022)	(29.859)
Troškovi usluga	9	(53.190)	(62.100)
Administrativni troškovi	10	(17.339)	(15.898)
<i>Ukupno troškovi iz poslovanja</i>		(257.907)	(278.801)
Rezultat poslovne djelatnosti		46.290	42.976
Neto finansijski prihodi/(rashodi)	11	(23.450)	(25.333)
Rezultat prije oporezivanja		22.840	17.643
Porezni rashod perioda	12	(4.017)	(3.529)
NETO DOBIT/(GUBITAK) ZA TEKUĆU GODINU		18.822	14.114
Stavke koje se mogu reklasificirati u dobit ili gubitak		-	-
Stavke koje se ne mogu reklasificirati u dobit ili gubitak		-	-
UKUPNI SVEOBUHVAATNI DOBITAK/(GUBITAK) ZA GODINU		18.822	14.114

Bilješke na stranicama od 12-48 su sastavni dio ovih finansijskih izvještaja.

IZVJEŠTAJ O FINANSIJSKOM POLOŽAJU
 na dan 31. decembra 2021. godine

	Bilješka	31. decembra 2021. BAM	31. decembra 2020. BAM
IMOVINA			
Dugoročna imovina			
Nematerijalna imovina, nekretnine, postrojenja i oprema	13	230.024	259.046
		230.024	259.046
Kratkoročna imovina			
Ostala potraživanja	14	9.819	4.820
Potraživanja za date kredite	15	499.758	532.398
Aktivna vremenska razgraničenja	16	38.001	16.489
Novac i novčani ekvivalenti	17	125.512	75
		673.090	553.782
UKUPNA IMOVINA		903.114	812.828
KAPITAL I OBAVEZE			
Kapital			
Upisani kapital	18	350.000	350.000
Statutarne rezerve		18.462	18.462
Akumulirani dobiti/gubici		-	-
Dobitak/Gubitak za godinu		18.822	14.114
		387.284	382.576
Dugoročne obaveze			
Dugoročne obaveze po osnovu najma poslovnih kancelarija-MSFI 16	19	217.895	244.121
Dugoročne obaveze po kreditima	20	10.000	-
Dugoročne obaveze po osnovu sporazuma	21	59.573	-
		287.468	244.121
Tekuće obaveze			
Kratkoročne obaveze po osnovu najma poslovnih kancelarija-MSFI 16	19	26.226	23.976
Kratkoročne obaveze po kreditima i pozajmicama	20	20.000	-
Obaveze prema dobavljačima	22	72.889	54.948
Ostale obaveze	23	109.247	107.207
		228.362	186.131
UKUPAN KAPITAL I OBAVEZE		903.114	812.828

Bilješke na stranicama od 12-48 su sastavni dio ovih finansijskih izvještaja.

IZVJEŠTAJ O PROMJENAMA NA KAPITALU
za godinu koja je završila na dan 31. decembra 2021. godine

	Upisani kapital BAM	Statutarne rezerve BAM	Zadržane zarade BAM	Neto dobit / (gubitak) za godinu BAM	Ukupno BAM
Stanje na dan 31. decembra 2020. godine	350.000	18.462	-	14.114	382.576
Prenos	-	-	14.114	(14.114)	-
Tekuća dobit	-	-	-	18.822	18.822
Isplata vlasnicima	-	-	(14.000)	-	(14.000)
Usklađivanje	-	-	(114)	-	(114)
Stanje na dan 31. decembra 2021. godine	350.000	18.462	-	18.822	387.284

Bilješke na stranicama od 12-48 su sastavni dio ovih finansijskih izvještaja.

IZVJEŠTAJ O NOVČANOM TOKU
 za godinu koja je završila na dan 31. decembra 2021. godine

	Bilješka	2021. BAM	2020. BAM
Novčani tok iz poslovnih aktivnosti			
Neto dobit (gubitak) za godinu		18.822	14.114
Usklađenja za:			
Kamata po osnovu MSFI 16		23.156	25.333
Usklađivanje		(114)	114
Amortizacija	13	29.022	22.281
<i>Operativni novčani tok prije promjena u obrtnom kapitalu</i>		70.886	61.842
(Povećanje) /smanjenje zaliha		-	58.000
Smanjenje/ (povećanje) ostale imovine		(26.511)	(3.166)
(Smanjenje) /povećanje obaveza prema dobavljačima		17.941	14.972
(Smanjenje)/povećanje pasivnih razgraničenja		-	-
(Smanjenje)/povećanje ostalih obaveza		61.613	57.483
Neto novac ostvaren iz / (korišten u) operativnim aktivnostima		123.929	189.131
Novčani tok iz investicijskih aktivnosti			
Novčani izdaci po osnovu datih kredita		(235.450)	(182.400)
Novčani primici po osnovu naplate datih kredita		268.090	87.944
Novčani primici od prodaje nekretnina, postrojenja i opreme		-	-
Novčani izdaci za nabavku nekretnina, postrojenja i opreme		-	(211.553)
Neto novac korišten u investicijskim aktivnostima		32.640	(306.009)
Novčani tok iz finansijskih aktivnosti			
Isplate vlasnicima		(14.000)	(55.000)
Novi najmovi		-	219.132
Otplata najмова		(47.132)	(47.254)
Primici od kredita i pozajmica		30.000	-
Otplata kredita i pozajmica		-	-
Neto novac (korišten) / ostvaren iz finansijskih aktivnosti		(31.132)	116.878
Neto (smanjenje)/povećanje novca i novčanih ekvivalenata		125.437	(295)
Novac i novčani ekvivalenti na početku godine	17	75	370
Novac i novčani ekvivalenti na kraju godine	17	125.512	75

Bilješke na stranicama od 12-48 su sastavni dio ovih finansijskih izvještaja.

1. OPĆI PODACI

a) Historija i osnivanje

LILIUM ASSET MANAGEMENT d.o.o. Sarajevo je društvo sa ograničenom odgovornošću osnovano tokom 2008. godine rješenjem Općinskog suda u Sarajevu, broj 065-0-Reg-08-001355 od 21. marta 2008. godine. kao nasljednik Društva ILIRIKA DZU d.o.o. Sarajevo.

Sjedište Društva je u ulici Dženetića čikma broj 8, Sarajevo. Društvo nema registrovanih podružnica.

Dana 17. aprila 2008. godine Komisija za vrijednosne papire FBiH je donijela Rješenje br. 05/1-19-159/08 kojim je izdala dozvolu za osnivanje Društva, te je u skladu s tim Komisija po službenoj dužnosti izvršila upis Društva u Registar emitenata vrijednosnih papira kod Komisija i na osnovu toga donijela Rješenje br. 03/2-19-213/08 od 24.04.2008. godine,

Na dan 31. decembra 2021. godine, ukupni osnovni kapital Društva iznosi BAM 350.000 kako slijedi:

	BAM	%
MASSIMO HOLDING d.o.o. Sarajevo	350.000	100
	350.000	100

Broj zaposlenih u Društvu na dan 31. decembra 2021. godine je 6 (2020.:6).

b) Djelatnost

Osnovna djelatnost Društva je upravljanje investicionim fondovima.

c) Članovi odbora za reviziju

- Ljiljana Kamberović, predsjednik
- Almir Hodžić, član i
- Adnan Mujeznović, član.

d) Članovi Nadzornog odbora

- Azra Babović, predsjednik
- Aldina Pita, član i
- Aid Nanić, član..

e) Članovi Uprave i ključno osoblje

- Nedim Vilogorac, direktor bez ograničenja ovlaštenja;
- Mirza Sladić, Izvršni direktor za pravne poslove bez ograničenja ovlaštenja.

2. USVAJANJE NOVIH I IZMJENJENIH STANDARDARDA

2.1 Novi i dopunjeni standardi MSFI koji su na snazi za tekuću godinu

Društvo je usvojilo i primjenilo po prvi put određene standarde i interpretacije, koji su na snazi za godišnje periode koji počinju 1. januara 2021. godine. Priroda i uticaj novih usvojenih standarda i interpretacija su opisani ispod:

Uticaj prve primjene reforme referentnih kamatnih stopa

U prethodnoj godini, Društvo je usvojilo Fazu 1 izmjena i dopuna Reforme referentne kamatne stope – Dopune MSFI 9/MRS 39 i MSFI 7. Ovim izmjenama i dopunama se modificiraju specifični zahtjevi za računovodstvo zaštite od rizika, kako bi se omogućilo da računovodstvo zaštite od rizika nastavi štiti zaštićene stavke tokom perioda neizvjesnosti prije nego što se zaštićene stavke od rizika ili instrumenti zaštite od rizika izmijene kao rezultat reforme referentne kamatne stope. U tekućem periodu, Društvo je usvojilo Fazu 2 izmjena i dopuna Reforme referentne kamatne stope-Izmjene MSFI 9, MRS 39, MSFI 7, MSFI 4 i MSFI 16. Usvajanje ovih izmjena omogućava Društvu da odražava uticaje prelaska sa ponuđenih međubankarskih stopa (IBOR) na alternativne referentne kamatne stope ('bezrizične stope' ili RFR-ovi) bez poticanja na računovodstvene uticaje koji ne bi pružili korisne informacije korisnicima finansijskih izvještaja. Društvo nije vršilo korekcije prethodnog perioda. Umjesto toga, izmjene su primijenjene retrospektivno sa svim usklađenjima priznatim u odgovarajućim stavkama kapitala na dan 1. januara 2021. godine. Izmjene i dopune Faze 1 i Faze 2 relevantne su za Društvo jer primjenjuje računovodstvo zaštite izloženosti riziku referentnih kamatnih stopa. U tekućem periodu izvršene su izmjene kao odgovor na reformu na nekim (ali ne svim) derivatnim i nederivatnim finansijskim instrumentima koji dospijevaju nakon 2021. (datum do kojeg se očekuje da će se reforma provesti). Detalji derivatnih i nederivatnih finansijskih instrumenata na koje utiče reforma referentne kamatne stope sa aktivnostima koje je Društvo poduzima za upravljanje rizicima koji se odnose na reformu i računovodstveni uticaj, uključujući uticaj na odnos računovodstvene zaštite od rizika. Izmjene i dopune se odnose na sljedeće vrste odnosa zaštite od rizika i finansijskih instrumenata Društva:

- Zaštita fer vrijednosti od rizika gdje su derivati povezani sa LIBOR-om označeni kao zaštita fer vrijednosti duga s fiksnom kamatnom stopom u odnosu na komponentu rizika od GBP LIBOR-a

- Zaštita novčanih tokova od rizika gdje su derivati povezani s IBOR-om označeni kao zaštita novčanih tokova bankovnih zajmova povezanih s IBOR-om

- Mjenice i obaveze za lizing koje se odnose na LIBOR i podliježu reformi referentne kamatne stope
Primjena izmjena i dopuna ima uticaj na računovodstvo Društva kako slijedi:

Društvo je izdalo CU-denominiran dug sa fiksnom kamatnom stopom koji je podložan zaštiti fer vrijednosti od rizika koristeći zamjenu CU fiksne za CU LIBOR kamatnu stopu. Izmjene i dopune dopuštaju nastavak računovodstva zaštite čak i ako se u budućnosti od rizika zaštićena referentna kamatna stopa, CU LIBOR, više neće moći zasebno identificirati i postoji nesigurnost u vezi zamjene varijabilnih kamatnih stopa uključenih u zamjenu kamatne stope. Međutim, navedeno se ne odnosi na zahtjev da određena komponenta kamatnog rizika mora i dalje biti pouzdano mjerljiva. Ako komponenta rizika više nije pouzdano mjerljiva, odnos zaštite od rizika će se prekinuti. Za one odnose zaštite od rizika koji nisu podložni reformi referentne kamatne stope, Društvo prestaje s računovodstvom zaštite od rizika ako je retrospektivna učinkovitost izvan raspona od 80-125%. Društvo će nastaviti primjenjivati izmjene i dopune Faze 1 na MSFI 9/MRS 39 sve dok ne prestane neizvjesnost koja proizilazi iz reforme referentne kamatne stope u odnosu na vrijeme i iznos novčanih tokova kojima je Društvo izloženo. Društvo očekuje da će se ova neizvjesnost nastaviti sve dok se ugovori Društva u kojima se pozivaju na IBOR ne izmijene kako bi se precizirao datum na koji će referentna kamatna stopa biti zamijenjena i osnova za novčane tokove alternativne referentne stope ne bude utvrđena uključujući bilo koji fiksni raspon. Rezultat primjene izmjena i dopuna Faze 2 ima sljedeće uticaje:

- Kada se uslovi ugovorenih bankarskih zajmova Društva izmijene kao direktna posljedica reforme referentne kamatne stope i nova osnova za određivanje ugovorenih novčanih tokova bude ekonomski ekvivalentna osnovici koja neposredno prethodi promjeni, Društvo mijenja osnovu za utvrđivanje ugovorenih novčanih tokova prospektivno revidiranjem efektivne kamatne stope. Ako se izvrše dodatne promjene koje nisu direktno povezane sa reformom, primijenjeni zahtjevi MSFI 9 se primjenjuju na ostale promjene.

- Kada se ugovoreni najam izmijeni kao direktna posljedica reforme referentne kamatne stope i nova osnova za određivanje plaćanja najma bude ekonomski ekvivalentna prethodnoj osnovi, Društvo ponovno mjeri obavezu najma koja bi odražavala revidirane najamnine diskontirane korištenjem revidirane diskontne stope koja odražava promjenu osnove za utvrđivanje ugovorenih novčanih tokova.

- Kada se izvrše promjene na instrumentima zaštite od rizika, stavci zaštićenoj od rizika kao rezultat reforme referentne vrijednosti kamatnih stopa, Društvo ažurira dokumentaciju zaštite od rizika bez prekida odnosa zaštite od rizika.

- Za zaštitu od rizika fer vrijednosti Društva, određivanje referentne komponente kamatnog rizika koja nije ugovorena, pri prelasku na alternativnu referentnu stopu, ako ta stopa rizika na datum određivanja nije zasebno identificirana, smatrat će se da je zadovoljila zasebno identificiran zahtjev na taj datum, ako Društvo razumno očekuje da će komponenta specifične kamatne stope biti zasebno identificirana u periodu od 24 mjeseca od datuma kada je alternativna referentna stopa prvi put određena, bez obzira na period na koji je rizik određen u zaštiti od rizika.

Uticaj inicijalne primjene Koncesija za najamnine u vezi sa COVID-19 nakon 30. juna 2021. godine-Izmjene i dopune MSFI 16

U prethodnoj godini, Društvo je usvojilo Koncesije za najam u vezi s Covid-19 (Dodatak MSFI-u 16) koje su pružale praktičnu pomoć zakupcima zbog posljedica direktno uzrokovanih pandemijom COVID-19. Ova praktična pomoć bila je dostupna za koncesije za najamnine za koje je svako umanjeno plaćanja po osnovu najma uticalo samo na ona plaćanja koja su izvorno dospijevala na dan 30. juna 2021. godine ili prije. U martu 2021. godine, IASB je izdao Koncesije za najamnine u vezi sa virusom Covid-19 nakon 30. juna 2021. (izmjena MSFI 16) koji proširuje praktičnu primjenu na smanjenje plaćanja zakupa koja su prvobitno dospjela 30. juna 2022. godine. U tekućoj godini, Društvo je primijenilo izmjene i dopune MSFI 16 (kako ga je IASB izdao u maju 2021.) prije njegovog stupanja na snagu. Praktične promjene MSFI 16 dopuštaju da korisnik najma odabere da ne procjenjuje da li uticaj COVID-19 utiče na modifikaciju koncesionih naknada po najmovima. Korisnik najma koji koristi mogućnost da obračuna promjene u plaćanjima najma uslijed uticaja COVID-19 tretira naknadu za koncesiju na isti način kako bi tretirao promjenu u primjeni MSFI 16 kada ne bi bilo promjene uslova najma. Praktična pomoć odnosi se samo na koncesione naknade nastale kao direktna posljedica COVID-19 samo ako su svi uslovi ispunjeni:

- a) Promjena u plaćanjima najмова rezultira revidiranjem pretpostavki najma da su značajno iste, ili slične, pretpostavkama koje su prethodile promjeni,
- b) Bilo koje smanjenje plaćanja najma odnosi se samo na plaćanja sa prvobitnim dospeljem prije 30. juna 2022. godine (koncesiona naknada ispunjava ovaj uslov ako su rezultati umanjanih plaćanja najma na ili prije 30. juna 2022. godine a povećanja plaćanja će se nastaviti iza 30. juna 2022. godine) i
- c) ne dolazi do suštinskih izmjena drugih uslova i odredbi najma

Društvo retrospektivno primijenjuje praktičan način na sve koncesije za najam koji su postali prihvatljivi za praktičnu primjenu kao rezultat izmjene i dopune iz marta 2021. godine. Društvo nije korigovalo iznose iz prethodnog perioda, a razlika koja je nastala prilikom početne primjene izmjene i dopune iz marta 2021. je priznata u početnom stanju zadržane dobiti na dan 1. januara 2021. godine. Društvo je izvršilo ponovno mjerenje obaveza za najam koristeći revidirana plaćanja po osnovu najma i prvobitno primjenjivanu diskontnu stopu.

Usvajanje ovih izmjena i dopuna postojećih standarda i tumačenja nije dovelo do bilo kakvih promjena u računovodstvenim politikama Društva i nije bilo efekata na finansijske izvještaje Društva za godinu koja je završila na dan 31. decembra 2021. godine kao rezultat primjene novih standarda i tumačenja.

2.2. Novi i revidirani MSFI u postupku izdavanja koji još nisu stupili na snagu

Standardi i tumačenja u postupku izdavanja koji još nisu stupili na snagu do datuma izdavanja finansijskih izvještaja Društva su objavljeni u nastavku. Društvo namjerava usvojiti ove standarde kada stupe na snagu, ukoliko su primjenjivi.

MSFI 17, Ugovori o osiguranju

MSFI 17 utvrđuje principe za priznavanje, mjerenje, prezentaciju i objavljivanje ugovora o osiguranju i zamjenjuje MSFI 4 Ugovori o osiguranju. MSFI 17 daje opći model koji je modifikovan za ugovore o osiguranju sa karakteristikama direktnog učešća, opisan kao pristup varijabilne naknade. Opći model je pojednostavljen ako su ispunjeni određeni kriteriji mjerenjem obaveza za preostalo pokriće primjenom pristupa raspodjele premije. Opći model koristi trenutne pretpostavke za procjenu iznosa, vremena i neizvjesnosti budućih novčanih tokova i eksplicitno mjeri troškove te neizvjesnosti. Uzima u obzir tržišne kamatne stope i uticaj opcija i garancija osiguranika. U junu 2020. Odbor za Međunarodne računovodstvene standarde je objavio izmjene i dopune MSFI 17 kako bi se pobrinuo za izazove u implementaciji koji su identificirani nakon objavljivanja MSFI 17. Izmjene i dopune odgađaju datum inicijalne primjene MSFI 17 (koji uključuje izmjene i dopune) na godišnje izvještajne periode koji počinju na dan ili nakon 01. januara 2023. godine. Istovremeno, Odbor za Međunarodne računovodstvene standarde je izdao produženje privremenog izuzeća od primjene MSFI 9 (Izmjene MSFI 4) kojim se produžava fiksni datum isteka privremenog izuzeća od primjene MSFI 9 u MSFI 4 na godišnje izvještajne periode koji počinju na dan ili nakon 1. januara. 2023. godine. MSFI 17 mora biti primjenjen retrospektivno, a ukoliko to nije izvodljivo, primjenjuje se modificirani retrospektivni pristup ili pristup fer vrijednosti.

Zbog tranzicijskih zahtjeva, datum inicijalne primjene je godišnji izvještajni period u kojem subjekt prvi put primjenjuje standard, a prijelazni datum je početak perioda koji neposredno prethodi datumu inicijalne primjene.

Izmjene i dopune MSFI 10, Konsolidirani finansijskih izvještaji i MRS 28, Ulaganja u pridružene subjekte i zajedničke poduhvate

Izmjene MSFI 10 i MRS 28 bave se situacijama u kojima postoji prodaja ili doprinos imovine između investitora i njegovog saradnika ili zajednički poduhvat. Konkretno, izmjene i dopune navode da se dobici ili gubici koji proizilaze iz gubitka kontrole nad podružnicom koja ne sadrži poslovanje u transakciji sa pridruženim društvom ili zajedničkim poduhvatom koji se obračunava metodom udjela, priznaju u dobiti matice ili gubitak samo do iznosa nepovezanih interesa investitora u tom pridruženom društvu ili zajedničkom poduhvatu. Slično tome, dobici i gubici koji proizilaze iz ponovnog mjerenja ulaganja zadržanih u bilo kojem bivšem zavisnom preduzeću (koje je postalo pridruženo društvo ili zajednički poduhvat koji se obračunava primjenom metode udjela) na fer vrijednost se priznaju u dobiti ili gubitku bivšeg matičnog društva samo na stepen nepovezanih interesa investitora u novom pridruženom društvu ili zajedničkom poduhvatu. Datum stupanja na snagu izmjena i dopuna još nije određen od strane Odbora za Međunarodne računovodstvene standarde, međutim dozvoljena je ranija primjena izmjena i dopuna. Uprava Društva predviđa da bi primjena ovih izmjena mogla imati uticaja na konsolidovane finansijske izvještaje Društva u budućim razdobljima ukoliko dođe do takvih transakcija.

Izmjene i dopune MRS 1, Presentacija finansijskih izvještaja- Klasifikacija obaveza kao dugoročnih ili kao kratkoročnih

Izmjene i dopune MRS 1 utiču samo na prikazivanje obaveza kao tekućih ili dugoročnih u izvještaju o finansijskom položaju, a ne na iznos ili vrijeme priznavanja bilo koje imovine, obaveze, prihoda ili rashoda ili informacija objavljenih o tim stavkama. Izmjene i dopune pojašnjavaju da se klasifikacija obaveza kao tekućih ili dugoročnih temelji na pravima koja postoje na kraju izvještajnog perioda, precizira se da na klasifikaciju ne utiču očekivanja o tome hoće li subjekt ostvariti svoje pravo na odgodu podmirenja obaveze, objašnjavaju da postoje prava ako se poštuju sporazumi na kraju izvještajnog perioda i uvode definiciju „podmirenja“ kako bi bilo jasno da se podmirenje odnosi na prijenos gotovine, vlasničkih instrumenata, druge imovine ili usluge. Izmjene i dopune primjenjuju se retrospektivno za godišnja razdoblja koja počinju na dan ili nakon 1. januara 2023. godine, uz dopuštenu raniju primjenu.

Izmjene i dopune MSFI 3, Poslovne kombinacije- Pozivanje na konceptualni okvir

Izmjenama i dopunama se ažurira MSFI 3 tako da se referira na konceptualni okvir za 2018. godinu umjesto na okvir iz 1989. godine. Takođe se dodaje u MSFI 3 zahtjev da, za obaveze u okviru MRS 37, stjecatelj primjenjuje MRS 37 kako bi utvrdio postoji li na datum sticanja sadašnja obaveza kao rezultat prošlih događaja. Za pristojbe koje spadaju u okvir IFRIC 21 Pristojbe, stjecatelj primjenjuje IFRIC 21 kako bi utvrdio da li se do datuma sticanja dogodio događaj koji dovodi do obaveze plaćanja pristojbi. U konačnici, izmjenama se dodaje izričita izjava da stjecatelj ne priznaje potencijalnu imovinu stečenu poslovnom kombinacijom. Izmjene i dopune na snazi su za poslovne kombinacije kod kojih je datum sticanja na ili nakon početka prvog godišnjeg razdoblja koje počinje 1. januara 2022. godine ili kasnije. Ranija primjena je dopuštena ako subjekt primijeni i sva ostala ažuriranja (objavljena zajedno s ažuriranim Konceptualnim okvirom) u isto vrijeme ili ranije.

Izmjene i dopune MRS 16, Nekretnine, postrojenja i oprema- Prihodi prije namjeravane upotrebe

Izmjene i dopune zabranjuju odbijanje od troškova pojedinog dijela nekretnina, postrojenja i opreme bilo koji prihod od prodaje proizvoda proizvedenih prije nego što je ta imovina bila dostupna za upotrebu, odnosno dok se sredstvo ne dovede na mjesto i stanje za namjeravanu upotrebu. U skladu s tim, subjekt takav prihod od prodaje i povezane troškove priznaje u računu dobiti i gubitka. Subjekt mjeri trošak tih stavki u skladu s MRS-om 2, Zalihe. Izmjene i dopune pojašnjavaju značenje "testiranja da li sredstvo funkcionira ispravno". MRS 16 to sada specificira kao procjenu da li su tehničke i fizičke performanse sredstva takve da se može koristiti u proizvodnji ili isporuci dobara ili usluga, za iznajmljivanje drugima ili u administrativne svrhe. Ukoliko nisu prikazani odvojeno u izvještaju o sveobuhvatnoj dobiti, u finansijskim izvještajima se trebaju objaviti iznosi prihoda i troškova uključenih u dobitak ili gubitak koji se odnose na proizvedene stavke koje nisu rezultat uobičajenih aktivnosti subjekta i čije stavke u izvještaju o sveobuhvatnoj dobiti uključuju takve prihode i rashode. Izmjene i dopune primjenjuju se retrospektivno, ali samo na stavke nekretnina, postrojenja i opreme koje se dovedu na mjesto i stanje neophodno za namjeravanu upotrebu ili nakon početka najranijeg perioda prezentiranog u finansijskim izvještajima u kojima subjekt prvi put primjenjuje izmjene i dopune. Subjekt će priznati kumulativni učinak inicijalne primjene izmjena i dopuna kao usklađivanje početnog stanja zadržane dobiti (ili druge komponente kapitala, prema potrebi) na početku najranijeg prezentiranog razdoblja. Izmjene i dopune stupaju na snagu za godišnja razdoblja koja počinju na dan ili nakon 1. januara 2022. godine, uz dopuštenu raniju primjenu.

Izmjene i dopune MRS 37, Rezervisanja, potencijalne obaveze i potencijalna imovina- Štetni ugovori- Troškovi ispunjenja ugovora

Izmjenama i dopunama se precizira da „troškovi ispunjenja“ ugovora uključuju „troškove koji se direktno odnose na ugovor“. Troškovi koji se direktno odnose na ugovor sastoje se i od dodatnih troškova ispunjavanja tog ugovora (npr. troškovi direktnog rada i materijala) i od raspodjele ostalih troškova koji se direktno odnose na ispunjavanje ugovora (npr. raspodjela troškova amortizacije za stavku nekretnina, postrojenja i opreme koja se koristi u ispunjavanju ugovora). Izmjene i dopune se primjenjuju na ugovore za koje subjekt ima obaveze koje nisu izvršene na početku perioda izvještavanja na datum prve primjene izmjena. Subjekt neće vršiti korekciju uporednih podataka. Umjesto toga, subjekt će priznati kumulativni učinak inicijalne primjene izmjena i dopuna kao usklađivanje početnog stanja zadržane dobiti ili druge komponente kapitala, prema potrebi, na datum početne primjene. Izmjene i dopune na snazi su za godišnja razdoblja koja počinju na dan ili nakon 1. januara 2022. godine, uz moguću raniju primjenu.

Godišnja poboljšanja MSFI-a za period 2018.-2020.- Izmjene MSFI 1, Prva primjena Međunarodnih standarda za finansijsko izvještavanje; MSFI 9, Finansijski instrumenti; MSFI 16, Najmovi i MRS 41, Poljoprivreda

Godišnja poboljšanja uključuju izmjene i dopune sljedeća četiri standarda:

MSFI 1, Prva primjena Međunarodnih standarda finansijskog izvještavanja

Izmjena i dopuna olakšava ovisnom subjektu koji prvi put primjenjuje MSFI-jeve kasnije nego matično društvo zahtjeve vezane za kumulativne razlike iz preračunavanja stranih valuta. Kao rezultat izmjene, ako ovisni subjekt koji koristi izuzeće MSFI-a 1: D16 (a) može odabrati da mjeri kumulativne razlike iz preračunavanja stranih valuta za sva poslovanja u inostranstvu po knjigovodstvenoj vrijednosti koja bi bila uključena u konsolidirane finansijske izvještaje matičnog društva, na datum s kojim je matica prešla na MSFI-jeve, ako nisu napravljena nikakva usklađenja za postupke konsolidacije i za učinke poslovnog spajanja u kojem matično društvo stječe ovisni subjekt. Sličan izbor imaju i pridruženi subjekti odnosno subjekti iz zajedničkog pothvata koji koriste izuzeće MSFI-a 1: D16 (a). Izmjene i dopune na snazi su za godišnja razdoblja koja počinju na dan ili nakon 1. januara 2022. godine, uz moguću raniju primjenu.

MSFI 9, Finansijski instrumenti

Izmjena i dopuna pojašnjava da u primjeni testa „10 procenata“ za procjenu hoće li prestati priznavati finansijsku obavezu, subjekt uvrštava samo naknade koje su plaćene ili primljene između povjerioca i dužnika, uključujući naknade koje je povjerioc platio, odnosno primio u ime dužnika ili obrnuto. Izmjena i dopuna primjenjuje se prospektivno na izmjene koje se dogode na ili nakon datuma na koji subjekt prvi put primjenjuje izmjene i dopune. Izmjena i dopuna na snazi je za godišnja razdoblja koja počinju na dan ili nakon 1. januara 2022. godine, uz dopuštenu raniju primjenu.

MSFI 16, Najmovi

Izmjenom se uklanja ilustracija nadoknade zakupa. Kako se izmjena MSFI 16 odnosi samo na ilustrativni primjer, nije naveden datum stupanja na snagu.

MRS 41, Poljoprivreda

Izmjenama se uklanja zahtjev iz MRS-a 41 za subjekte, da isključe novčane tokove za oporezivanje prilikom mjerenja fer vrijednosti. Ovime se usklađuje mjerenje fer vrijednosti u MRS 41 sa zahtjevima MSFI 13 Mjerenje fer vrijednosti, kako bi se koristili interno konzistentni novčani tokovi i diskontne stope, te omogućava da se utvrdi da li će koristiti gotovinske tokove i diskontne stope prije oporezivanja ili nakon oporezivanja, za odgovarajuće mjerenje fer vrijednosti. Subjekt treba primjenjivati izmjene i dopune na mjerenje fer vrijednosti na ili nakon početka prvog godišnjeg izvještajnog razdoblja koje počinje na dan ili nakon 1. siječnja 2022. godine. Dopuštena je ranija primjena.

Izmjene i dopune MRS-1, Presentacija finansijskih izvještaja i Izmjene i dopune MSFI Izjava o praksama 2- Prosudbe o značajnosti- Objavljivanje računovodstvenih politika

Izmjene i dopune mijenjaju zahtjeve MRS-a 1 u pogledu objavljivanja računovodstvenih politika. Izmjene i dopune MRS-a 1 mijenjaju korištene pojmove, tj. umjesto „značajne računovodstvene politike“ će se koristiti pojam „značajne informacije o računovodstvenoj politici“. Informacije o računovodstvenoj politici su značajne ako se, kad se razmatraju zajedno s drugim informacijama uključenima u finansijske izvještaje subjekta, može razumno očekivati da će utjecati na odluke koje primarni korisnici finansijskih izvještaja opće namjene donose na temelju tih finansijskih izvještaja. Također, izmijenjene su tačke MRS-a 1 koje propisuju da informacije o računovodstvenoj politici koje se odnose na beznačajne transakcije, druge događaje ili uvjete koji su beznačajni ne treba objavljivati. Informacije o računovodstvenoj politici ipak mogu biti značajne zbog prirode povezanih transakcija, drugih događaja ili uvjeta, čak i ako su iznosi beznačajni. Međutim, nisu sve informacije o računovodstvenoj politici koje se odnose na značajne transakcije, događaje ili uvjete same po sebi značajne.

Također, Odbor je razvio smjernice i primjere kako bi objasnio i pokazao primjenu 'procesa materijalnosti u četiri koraka' opisanog u MSFI Izjavama o praksi 2. Izmjene i dopune MRS-a 1 primjenjuju se prospektivno za godišnja razdoblja koja počinju na dan ili nakon 1. januara 2023. godine, uz dopuštenu raniju primjenu. Za izmjene i dopune MSFI Izjava o praksama 2 nije naveden datum stupanja na snagu niti prelazne odredbe.

Izmjene i dopune MRS-a 8 Računovodstvene politike, promjene računovodstvenih procjena i greške – definicija računovodstvenih procjena

Izmjene i dopune mijenjaju pojmove "promjene računovodstvenih procjena" pojmom "računovodstvene procjene". Prema novoj definiciji, računovodstvene procjene su "novčani iznosi u finansijskim izvještajima koji se ne mogu sa sigurnošću mjeriti". Pojam promjene računovodstvenih procjena je izbrisan. Međutim, Odbor je zadržao koncept promjena računovodstvenih procjena u standardu uz sljedeća pojašnjenja:

- Promjena računovodstvene procjene koja je proizašla ili zbog novih informacija, novih događaja ili više iskustva se ne odnosi se na prethodna razdoblja i nije ispravak pogreške i
- Učinci promjene ulaznog podatka ili promjene tehnike mjerenja na računovodstvenu procjenu promjene su računovodstvenih procjena, osim ako proizlaze iz ispravka pogrešaka iz prethodnih razdoblja.

Odbor je dodao dva primjera (Primjeri 4-5) u Smjernicama o primjeni MRS-a 8, koji čini sastavni dio standarda. Odbor je obrisao jedan primjer (Primjer 3), jer bi mogao dovesti do konfuzije u pogledu izmjena i dopuna. Izmjene i dopune primjenjuju se za godišnja razdoblja koja počinju na dan ili nakon 1. januara 2023. godine kao promjene računovodstvenih procjena i promjene računovodstvenih politika do kojih dođe na početku prvog godišnjeg izvještajnog razdoblja u kojem je primijenio te izmjene ili nakon tog datum. Dopusštena je ranija primjena.

Izmjene i dopune MRS-a 12 Porez na dobit – Odgođena porezna imovina i odgođene porezne obaveze proizašle iz jedne transakcije

Izmjene i dopune uvode dodatna izuzeća od onih već predviđenih inicijalnim priznavanjem. Prema izmjenama i dopunama, subjekt ne primjenjuje početno izuzeće od priznavanja za transakcije koje dovode do jednakih oporezivih privremenih razlika i odbitnih privremenih razlika. U ovisnosti o zakonu o porezu na dobit koji se primjenjuje, jednake oporezive privremene razlike i odbitne privremene razlike mogu nastati prilikom početnog priznavanja imovine i obaveze u transakciji koja nije poslovna kombinacija i ne utječe ni na računovodstvenu dobit ni na oporezivu dobit. Na primjer, to može nastati prilikom priznavanja obaveze po osnovu najma i imovine s pravom korištenja primjenom MSFI-ja 16 na datum početka najma. Izmjenama i dopunama MRS-a 12, od subjekta se traži da prizna odgođenu poreznu imovinu i odgođenu poreznu obavezu s tim da podliježu kriterijima nadoknadivosti iz MRS-a 12. Također, Odbor je dodao ilustrativan primjer MRS-a 12 koji prikazuje primjenu izmjena i dopuna. Izmjene i dopune se primjenjuju na transakcije koje su se desile na dan ili nakon početka najranijeg prethodnog perioda. Osim toga, na početku najranijeg uporednog razdoblja subjekat treba priznati:

- Odgođenu poreznu imovinu (u visini za koju je vjerojatno da će oporeziva dobit za koju se odbitna privremena razlika može iskoristiti biti raspoloživa) i odgođenu poreznu obavezu za sve odbitne privremene razlike i oporezive privremene razlike povezane sa:
 - a) Imovinom sa pravom korištenja i obaveze po najmu
 - b) Stavljanje izvan pogona, obnova i slične obaveze i odgovarajući iznosi priznati kao dio troška povezane imovine
- Kumulativni efekat početne primjene izmjena i dopuna kao usklađivanja početnog stanja zadržane dobiti (ili druge komponente kapitala, prema potrebi) na taj datum.

Izmjene i dopune su na snazi za godišnja izvještajna razdoblja koja počinju na dan ili nakon 1. januara 2023. godine. Dopusštena je ranija primjena.

Društvo je izabralo da ne usvoji ove standarde, poboljšanja i interpretacije prije njihovog obaveznog datuma stupanja na snagu. Društvo predviđa da primjena novih standarda, interpretacija i dopuna neće imati značajan efekat na finansijske izvještaje na datum inicijalne primjene. Ipak, Društvo nije u mogućnosti iz praktičnih razloga dati konačnu prosudbu mogućih budućih finansijskih efekata prije nego Uprava izvrši detaljna ispitivanja u godini prve primjene novih standarda, interpretacija i poboljšanja.

3. SAŽETAK ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA

a) Izjava o usklađenosti

Finansijski izvještaji pripremljeni su u skladu s Međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja ("MSFI") objavljenim od strane Međunarodnog odbora za računovodstvene standarde.

b) Osnova pripreme

Finansijski izvještaji iskazani su u službenoj valuti Bosne i Hercegovine, konvertibilna marka (BAM), osim ukoliko nije drugačije naznačeno. Finansijski izvještaji za godinu koja je završila 31. decembra 2021. godine pripremljeni su u skladu sa načelom historijskog troška, osim za nekretnina i finansijske instrumente koji se mjere po revaloriziranim iznosima ili fer vrijednostima na kraju svakog izvještajnog razdoblja, kako je objašnjeno u ispod navedenim računovodstvenim politikama. Historijski trošak se uglavnom temelji na fer vrijednosti naknade dane u zamjenu za robu i usluge. Fer vrijednost je cijena koja bi bila primljena za prodaju imovine ili plaćena za prijenos obaveze u redovnoj transakciji između sudionika na tržištu na datum mjerenja, bez obzira je li ta cijena izravno utvrđiva ili procijenjena pomoću druge tehnike procjene. Procjenjujući fer vrijednost imovine ili obaveze, Društvo uzima u obzir karakteristike sredstva ili obaveze koje bi sudionici na tržištu uzeli u obzir prilikom određivanja cijene imovine ili obaveza na datum mjerenja. Fer vrijednost za potrebe mjerenja i / ili objavljivanja u ovim konsolidiranim finansijskim izvještajima određuje se na navedenoj osnovi, osim za plaćanje transakcija temeljeno na dionicama koje su u djelokrugu MSFI 2, leasing poslovi u djelokrugu MSFI-ja 16 i mjerenja koje imaju neke sličnosti sa fer vrijednošću, ali nisu fer vrijednost, kao naprimjer neto utrživa vrijednost u skladu sa MRS 2 ili vrijednost u upotrebi u skladu sa MRS 36. Računovodstvene politike dosljedno su primjenjivane, osim tamo gdje je drugačije napomenuto. Finansijski izvještaji su pripremljeni pod pretpostavkom da će Društvo nastaviti nesmetano da posluje u budućnosti.

c) Priznavanje prihoda

Društvo priznaje prihode u skladu s MSFI 15, Prihodi po ugovorima s kupcima, na sve ugovore s kupcima osim na ugovore o najmu iz djelokruga MRS-a 17 „Najmovi“, finansijske instrumente i druga ugovorna prava i ugovorne obaveze iz djelokruga MSFI 9 „Finansijski instrumenti“, MSFI 10 „Konsolidirani finansijski izvještaji“, MSFI 11 „Zajednički poslovi“, MRS-a 27 „Nekonsolidirani finansijski izvještaji“ i MRS-a 28 „Udjeli u pridruženim subjektima i zajedničkim poduhvatima“, ugovori o osiguranju iz djelokruga MSFI 4 „Ugovori o osiguranju“ i nenovčanu razmjenu među subjektima koji se bave istim djelatnostima, a s ciljem lakše prodaje postojećim odnosno potencijalnim kupcima.

Kada Ugovor s kupcem dijelom potpada pod MSFI 15, a dijelom je u djelokrug nekog drugog standarda vrijedi slijedeće:

- Ako drugi standard definira način na koji razdvojiti i prvi puta mjeriti jedan ili više dijelova ugovora, onda se prvo primjenjuju propisana pravila razdvajanja i mjerenja. Nakon toga se cijena transakcije umanjuje za iznose prvobitno mjerene prema drugim standardima.
- Ako ne postoji drugi standard s uputama o načinu razdvajanja i prvog mjerenja jednog ili više dijelova ugovora, primjenjuje se MSFI 15.

Društvo priznaje prihode na način koji odražava prijenos obećanih dobara odnosno usluga na kupca u iznosu koji odražava naknadu na koju očekuje da je ima pravo ostvariti u zamjenu za obećana dobra odnosno usluge. Društvo primjenjuje slijedeći model koji se sastoji od pet koraka:

- ustvrditi ugovor(e) s kupcem
- ustvrditi obavezu na činidbu iz ugovora
- odrediti cijenu transakcije
- cijenu transakcije razdijeliti na ugovorene obaveze na činidbu
- prihode priznati kada, odnosno kako subjekt ispunjava svoju obavezu na činidbu.

Identifikacija ugovora s kupcem

Društvo ugovor s kupcem tretira u sklopu MSFI 15 ako su ispunjeni **svi sljedeći uvjeti**:

- strane ugovora odobrile su ugovor;
- moguće je utvrditi prava i obaveze svake ugovorne strane u vezi s predmetnim dobrima odnosno uslugama;
- moguće je utvrditi uvjete i rokove plaćanja za dobra odnosno usluge koje se prijenose;
- ugovor je komercijalne naravi i
- vjerovatna je naplata naknade na koju subjekt ima pravo u zamjenu za isporuku predmetnih dobara odnosno usluga.

Ako neki ugovor s kupcem ne ispunjava sve prethodno navedene kriterije, subjekt nastavlja ponovno provjeravati ugovor kako bi utvrdio ispunjava li ugovor te kriterije u nekom kasnijem trenutku.

Identifikacija obaveza za činidbe iz ugovora

Na početku ugovora, Društvo procjenjuje obećana dobra odnosno usluge koje se obavezalo isporučiti te utvrđuje:

- jasno razgraničeno dobro ili uslugu, odnosno paket dobara odnosno usluga, ili
- nekoliko jasno razgraničenih dobara ili usluga koje su suštinski iste i s istim obrascem prijenosa na kupca.

Nekoliko različitih dobara ili usluga se prijenose na kupca istim obrascem, ako su zadovoljena oba sljedeća kriterija:

- svako jasno razgraničeno dobro ili usluga u nizu koju subjekt obećava uzastopno prenijeti na kupca bit će obaveza na činidbu koja će biti zadovoljena tijekom vremena (vidi dolje); i
- jedna metoda mjerenja izvršenja će se koristiti za mjerenje izvršenja obaveze na činidbu tog subjekta do potpunog zadovoljenja obaveze na činidbu koja se odnosi na prijenos svakog jasno razgraničenog dobra ili usluge u nizu na kupca.

Dobro, odnosno usluga, je jasno razgraničena ako su ispunjena oba sljedeća kriterija:

- kupac može ostvariti koristi od samog predmetnog dobra odnosno same predmetne usluge ili iz njihove povezanosti s drugim trenutno dostupnim resursima i
- obećanje subjekta da će predmetna dobra odnosno usluge prenijeti na kupca može se razgraničiti od drugih obećanja sadržanih u ugovoru.

Određivanje cijene transakcije

Cijena transakcije je iznos koji se očekuje da na njega Društvo ima pravo u zamjenu za prijenos predmetnih obećanih dobara ili usluga. U određivanju cijene transakcije, subjekt razmatra uobičajenu poslovnu praksu u prošlosti. Kod ugovora koji sadrži elemente varijabilne naknade, Društvo procjenjuje iznos varijabilnog dijela naknade na koji će imati pravo temeljem ugovora. Varijabilna naknada može prosteći iz npr. popusta, količinskih popusta, povrata, nagradnih bodova, sniženih cijena, poticaja, bonusa po osnovi izvršenja, kazni ili sličnih stavki. Varijabilna naknada sadržana je i u eventualnom pravu subjekta na naknadu koje je uvjetovano nekim budućim događajem.

Postupak razdjeljivanja cijene transakcije na ugovorene obaveze na činidbu

Kod ugovora s više obaveza na činidbu, cijena transakcije raspoređuje se na ugovorene obaveze na činidbu prema njihovim relativnim pojedinačnim prodajnim cijenama. Ako pojedinačna prodajna cijena nije izravno vidljiva, Društvo vrši primjerene procjene. Svaki ukupni popust u odnosu na zbroj pojedinačnih prodajnih cijena dijeli se na predmetne obaveze na činidbu po osnovi relativne pojedinačne cijene. U određenim okolnostima takvu vrstu popusta može biti opravdano razdijeliti na neke, ali ne i na sve obaveze na činidbu. Kod avansnog plaćanja naknade ili naknade koja se plaća s vremenskim odmakom, subjekt razmatra sadrži li ugovor neki značajan finansijski aranžman i, ako da, uskladiti naknadu prema vremenskoj vrijednosti novca.

Priznavanje prihoda kako subjekt ispunjava svoju obavezu na činidbu

Prihod se priznaje prijenosom kontrole, bilo kroz vrijeme, bilo u određenom trenutku. Kontrola nad imovinom definirana je kao sposobnost upravljanja načinom korištenja i pribavljanja gotovo svih preostalih koristi od imovine, što uključuje i sposobnost sprječavanja drugih da upravljaju načinom njenog korištenja i pribavljaju koristi od imovine. Koristi koje se odnose na imovinu su potencijalni novčani priljevi koji se mogu posredno ili neposredno ostvariti i uključuju, ali nisu ograničeni na:

- korištenje imovine radi proizvodnje dobara ili pružanje usluga
- korištenje imovine radi povećanja vrijednosti ostale imovine
- korištenje imovine radi plaćanja obaveza ili smanjenja troškova
- prodaju ili razmjenu imovine
- davanje imovine u zalog za kredit i
- držanje imovine.

Društvo priznaje prihod kroz vrijeme ako je ispunjen jedan od sljedećih kriterija:

- kupac istovremeno prima i konzumira sve koristi koje mu subjekt omogućuje svojim činidbama,
- subjektova činidba stvara ili poboljšava imovinu koja je pod kontrolom kupca kako se imovina stvara, ili
- subjektovom činidbom ne stvara se imovina alternativne namjene za subjekta i subjekt ima zakonski provedivo pravo na plaćanje za do sada izvršene činidbe.

Kada Društvo ne ispunjava svoju činidbu kroz vrijeme, ispunjava ju u određenom trenutku. Stoga se prihod priznaje prijenosom kontrole u određenom trenutku. Faktori koji mogu ukazivati na trenutak prijenosa kontrole uključuju, ali nisu ograničeni na sljedeće:

- subjekt ima sadašnje pravo na plaćanje za predmetnu imovinu
- kupac ima pravno vlasništvo nad imovinom

- subjekt je prenio fizički posjed imovine,
- kupac nosi značajne rizike i nagrade povezane s vlasništvom nad imovinom i
- kupac je imovinu prihvatio.

Troškovi ugovora

Inkrementalni troškovi do sklapanja ugovora priznaju se kao imovina ako se očekuje povrat tih troškova. No, oni su ograničeni na one koji kod subjekta ne bi nastali da nije došlo do uspješnog sklapanja ugovora (npr. naknada za sklapanje posla plaćena posrednicima).

Troškovi nastali radi ispunjenja ugovora priznaju se kao imovina onda, i samo onda ako su ispunjeni svi sljedeći kriteriji:

- troškovi su izravno povezani s ugovorom (ili određenim predviđenim ugovorom)
- troškovima se stvaraju ili poboljšavaju resursi koje će subjekt koristiti u ispunjenju svojih obaveza na činidbu u budućnosti i
- očekuje se povrat troškova.

U takve se troškove ubrajaju troškovi kao što su troškovi direktnog rada, direktno utrošenih materijala te dio općih troškova koji se izravno odnosi na ugovor. Imovina priznata po osnovi troškova sklapanja ili ispunjenja ugovora amortizira se u skladu s načinom na koji se prijenose dobra odnosno usluge povezani s imovinom.

d) Transakcije u stranim valutama

Transakcije iskazane u stranim sredstvima plaćanja preračunate su u BAM po kursu važećem na datum transakcije. Monetarna imovina i obaveze iskazane u stranim sredstvima plaćanja preračunate su u BAM na dan bilansa po kursu koji je važio na taj dan. Kursne razlike proizašle iz preračunavanja stranih sredstava plaćanja priznaju se u bilansu uspjeha. Nemonetarne stavke izražene u stranoj valuti vrednovane po fer vrijednosti preračunate su u konvertibilne marke po kursu važećem na dan određivanja fer vrijednosti. Nemonetarne stavke izražene u stranoj valuti iskazane po trošku nabave nisu preračunavane od dana transakcije. Kursevi važnijih valuta na kraju godine bili su kako slijedi:

31. decembra 2020.	EUR 1 = BAM 1,955830	USD 1 = BAM 1,592566
31. decembra 2021.	EUR 1 = BAM 1,955830	USD 1 = BAM 1,725631

e) Troškovi posudbe

Troškovi posudbe koji se mogu direktno pripisati sticanju, izgradnji ili izradi kvalificiranog sredstva, a to je sredstvo koje nužno zahtijeva značajno vrijeme kako bi bilo spremno za svoju namjeravanu upotrebu ili prodaju, uključuju se u trošak nabave toga sredstva sve dok sredstvo većim dijelom ne bude spremno za namjeravanu upotrebu ili prodaju. Prihodi od ulaganja zarađeni privremenim ulaganjem namjenskih kreditnih sredstava do početka njihovog trošenja na kvalificirano sredstvo oduzimaju se od troškova posudbe koji su prihvatljivi za kapitalizaciju. Svi drugi troškovi posudbe terete bilans uspjeha u periodu u kojem su nastali.

f) Oporezivanje

Društvo obračunava poreze u skladu s poreznim zakonima Federacije BiH. Porez na dobit obračunava se na osnovu oporezive dobiti, izračunate odbitkom od finansijskog rezultata određenih stavki prihoda i rashoda kao što je propisano zakonom Federacije BiH. Iznos poreza na dobit za godinu obuhvaća tekući porez na dobit i odgođeni porez.

Tekući porez

Tekući porez je iznos poreza na dobit za platiti/(vratiti) na oporezivu dobit za razdoblje. Oporeziva dobit se razlikuje od dobiti iskazane u bilansu uspjeha, jer ne uključuje stavke prihoda i troškova koje su oporezive ili neoporezive u drugim razdobljima i ne uključuje stavke koje nisu nikada oporezive ili neoporezive. Obaveza za tekući porez je izračunata koristeći porezne stope važeće na datum bilansa.

Odgođeni porez

Iznos odgođenog poreza izračunava se metodom bilančne obaveze, pri čemu se uzimaju u obzir privremene razlike između knjigovodstvenih vrijednosti aktive i pasive, koje se koriste za potrebe finansijskog izvještavanja, i iznosa koji se koristi za potrebe izračuna poreza. Iznos odgođenog poreza temelji se na pretpostavljenom načinu realizacije ili namire knjigovodstvene vrijednosti aktive i pasive po stopama važećim na dan bilansa. Odgođena porezna imovina priznaje se u visini u kojoj je vjerojatno da će se ostvariti buduća oporeziva dobit na teret koje se može iskoristiti neiskorišteni porezni gubitak, a odgođena porezna obaveza priznaje se za sve oporezive privremene razlike. Imovina i obaveze nisu priznate ako privremene razlike nastaju iz goodwilla ili iz početnog priznavanja (osim u poslovnim spajanjima) druge imovine i obaveze u transakcijama koje ne utječu na oporezivu ili računovodstvenu dobit. Odgođena porezna obaveza se priznaje za oporezive privremene razlike nastale u svezi s ulaganjima u podružnice, filijale i pridružena društva, te u zajedničke poduhvate, osim ako je matica u mogućnosti kontrolirati vrijeme ukidanja privremenih razlika i ako je vjerojatno da se privremene razlike neće ukinuti u predvidivoj budućnosti.

Odgođena porezna obaveza za odbitne privremene razlike koje proizlaze iz takvih ulaganja se priznaje do razmjera u kojem je vjerojatno da će oporeziva dobit biti raspoloživa i da će privremene razlike biti ukinute u predvidivoj budućnosti. Odgođena porezna imovina preispituje se na svaki datum bilansa i umanjuje za iznos za koji više nije vjerojatno da će se moći iskoristiti kao porezna olakšica. Odgođeni porez obračunava se po poreznim stopama za koje se očekuje da će biti u primjeni u razdoblju u kojem će doći do podmirenja obaveze ili realizacije sredstva. Mjerenje odgođenih poreznih obaveza i imovine odražava porezne posljedice koje bi mogle nastati iz načina na koji Društvo na datum bilansa očekuje, povrat ili podmirenje knjigovodstvenih iznosa imovine ili obaveza Društva. Tekuća porezna obaveza i imovina se mjeri iznosom za koji se očekuje da će se platiti (odnosno povratiti) od porezne vlasti, primjenjujući porezne stope koje su i porezne zakone koji su na snazi na datum bilansa.

Tekući i odgođeni porez za period

Odgođeni porez knjiži se na teret ili u korist bilansa uspjeha, osim ako se ne odnosi na stavke koje se knjiže direktno u korist ili na teret kapitala, u kom slučaju se odgođeni porez također iskazuje u okviru kapitala, ili gdje nastaje početnim priznavanjem poslovnog spajanja. U slučaju poslovnog spajanja, porezni efekat se uzima u obzir u izračunu goodwilla ili u određivanju viška stjecateljevog udjela u neto fer vrijednosti stečenikove prepoznatljive imovine, obaveza i mogućih obaveza iznad troška spajanja.

g) Troškovi penzionih naknada

Društvo nema druge penzione aranžmane osim onih u okviru državnog penzionog sistema Federacije Bosne i Hercegovine. Društvo je kao poslodavac dužno obračunavati i uplaćivati postotak iz tekuće bruto plaće zaposlenih u penziono osiguranje, a navedeni troškovi terete račun dobiti i gubitka u razdoblju u kojem zaposleni ostvare naknadu za rad. Društvo nema obaveza isplate penzije zaposlenima u budućnosti.

h) Nekretnine, postrojenja i oprema

Nekretnine, postrojenja i oprema početno se iskazuju po trošku nabave umanjenom za iznos amortizacije i akumulirane gubitke od umanjenja vrijednosti. Trošak nabave obuhvata nabavnu cijenu i sve troškove izravno povezane s dovođenjem sredstva u radno stanje za namjeravanu upotrebu. Troškovi tekućeg održavanja i popravaka, zamjene te investicijskog održavanja manjeg obima priznaju se kao rashod kad su nastali. Troškovi značajnih investicijskih održavanja i zamjene se kapitaliziraju. Dobici i gubici temeljem rashodovanja ili otuđenja nekretnina, postrojenja i opreme iskazuju se u bilansu uspjeha u razdoblju u kojem su nastali. Na svaki datum bilansa, Društvo preispituje knjigovodstvene iznose nekretnina, postrojenja i opreme, da bi utvrdilo postoje li naznake da je došlo do gubitka uslijed umanjenja vrijednosti navedene imovine. Amortizacija se uključuje u bilans uspjeha prema linearnoj metodi kroz procijenjeni korisni vijek trajanja nekretnina, postrojenja i opreme.

Procijenjeni korisni vijek trajanja, ostatak vrijednosti i metoda amortizacije se preispituju na kraju svake godine, sa uključenom promjenom očekivanog okvira trošenja ekonomskih koristi. Zemljište i imovina u pripremi se ne amortiziraju. Prosječni procijenjeni korisni vijek trajanja pojedine imovine je kako slijedi:

Građevine	33 godine
Mašine i oprema	8-15 godina

Amortizacija se obračunava počevši od prvog dana slijedećeg mjeseca u kojem je materijalna imovina stavljena u uporabu. Imovina u posjedu temeljem finansijskog najma amortizira se u toku očekivanog vijeka upotrebe iste vlastite imovine ili razdoblja najma, ukoliko je kraće.

i) Nematerijalna imovina

Zasebno stečena nematerijalna imovina evidentirana je po nabavnoj vrijednosti umanjenoj za akumuliranu amortizaciju. Amortizacija nematerijalne imovine je obračunata po linearnoj metodi tokom njegovog procijenjenog vijeka trajanja. Procijenjeni korisni vijek trajanja i metoda amortizacije se preispituju na kraju svake godine, sa uključenom promjenom očekivanog okvira trošenja ekonomskih koristi. Prosječni procijenjeni korisni vijek trajanja nematerijalne imovine je kako slijedi:

Softveri i licence	5 godina
--------------------	----------

Naknadni izdatak koji se odnosi na već priznati predmet nematerijalne imovine, kapitalizira se samo u slučaju kada dolazi do povećanja budućih ekonomskih koristi koje će dotjecati u Društvo. Svaki drugi naknadni izdatak priznaje se kao rashod u razdoblju u kojem nastaje. Trošak redovitog održavanja izravno tereti dobit iz poslovanja. U iznimnim slučajevima, trošak održavanja se kapitalizira, ako održavanje rezultira povećanjem kapaciteta ili značajnim poboljšanjem određene imovine.

j) Finansijski instrumenti

Finansijska imovina i finansijske obaveze se priznaju u izvještaju o finansijskom položaju kada Društvo postane strana ugovornih odredbi instrumenta. Finansijska sredstva i finansijske obaveze se inicijalno mjere po fer vrijednosti. Troškovi transakcije koji se mogu direktno pripisati stjecanju ili izdavanju finansijskih sredstava i finansijskih obaveza (osim finansijskih sredstava i finansijskih obaveza po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka) dodaju se ili odbijaju od fer vrijednosti finansijske imovine ili finansijskih obaveza, po potrebi, prilikom početnog priznavanja. Transakcijski troškovi koji se mogu direktno pripisati stjecanju finansijskih sredstava ili finansijskih obaveza po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka priznaju se odmah u računu dobiti i gubitka.

Finansijska sredstva

Kupovina ili prodaja finansijskih sredstava redovnim putem priznaje se i prestaje priznavati na datum trgovanja. Redovne kupovine ili prodaje su kupovine ili prodaje finansijskih sredstava koja zahtijevaju isporuku sredstava u vremenski okvir utvrđen propisom ili konvencijom na tržištu. Sva priznata finansijska sredstva naknadno se u cijelosti mjere po amortiziranom trošku ili fer vrijednosti, ovisno o klasifikaciji finansijske imovine.

Klasifikacija finansijskih sredstava

Dužnički instrumenti koji ispunjavaju sljedeće uvjete naknadno se mjere po amortiziranom trošku:

- finansijsko sredstvo se drži u okviru poslovnog modela čiji je cilj držanje finansijskih sredstava radi naplate ugovornih novčanih tokova; i
- ugovorni uslovi koji se odnose na specifičnu finansijsku imovine dovode do generiranja na tačno određene datume novčane tokove koji se isključivo odnose na otplate glavnog duga i kamate na preostali iznos glavnice.

Dužnički instrumenti koji ispunjavaju sljedeće uvjete naknadno se mjere po fer vrijednosti kroz ostali sveobuhvatni prihod (FVTOCI):

- finansijsko sredstvo se drži u okviru poslovnog modela čiji je cilj ostvariti novčane tokove od otplate glavnog duga i kamate i krajnje prodaje finansijskog sredstva; i
- ugovorni uvjeti finansijskog sredstva rezultiraju na tačno određene datume na novčanim tokovima koji su isključivo plaćanje glavnice i kamate na preostali iznos glavnice.

U pravilu, sva ostala finansijska imovina se naknadno mjeri po fer vrijednosti kroz dobit ili gubitak. Osim navedenog, Društvo može izvršiti neopozivi izbor prilikom inicijalnog priznavanja finansijske imovine:

- Društvo može neopozivo izabrati da promjene fer vrijednosti vlasničkih vrijednosnih papira priznaje u ostaloj sveobuhvatnoj dobiti; i
- Društvo može neopozivo izabrati da dužničke instrumente koji zadovoljavaju kriterije amortizacijskog troška ili mjerenja po fer vrijednosti kroz sveobuhvatnu dobit, priznaje kroz račun dobiti i gubitka ukoliko se na taj način eliminira računovodstvena neusklađenost.

(i) Metoda amortizovanog troška i efektivne kamate

Metoda efektivne kamate je metoda izračunavanja amortizovanog troška dužničkog instrumenta i alokacije prihoda od kamata u relevantnom periodu. Za finansijska sredstva osim kupljenih ili nastalih kreditno umanjanih finansijskih sredstava (tj. sredstva koja su kreditno umanjena prilikom početnog priznavanja), efektivna kamatna stopa je stopa koja tačno diskontuje procijenjene buduće novčane primitke isključujući očekivane kreditne gubitke, kroz očekivani vijek dužničkog instrumenta, ili, gdje je prikladno, kraći period, do bruto knjigovodstvene vrijednosti dužničkog instrumenta pri početnom priznavanju. Za kupljenu ili tekuću finansijsku imovinu s oslabljenim kreditnim rejtingom, efektivna kamatna stopa usklađena sa kreditom se izračunava diskontovanjem procijenjenih budućih novčanih tokova, uključujući očekivane kreditne gubitke, na amortizirani trošak dužničkog instrumenta pri početnom priznavanju. Amortizovana vrijednost finansijskog sredstva je iznos po kojem se finansijsko sredstvo mjeri prilikom početnog priznavanja umanjeno za otplate glavnice, plus kumulativna amortizacija korištenjem metode efektivne kamatne stope bilo koje razlike između tog početnog iznosa i iznosa dospjeća, prilagođenog za bilo koji gubitak ili dobitak. Prihodi od kamata se priznaju primjenom metode efektivne kamatne stope za dužničke instrumente koji se naknadno mjere po amortiziranom trošku i na FVTOCI. Za finansijsku imovinu, osim kupljene ili nastale kreditno umanjene finansijske imovine, prihodi od kamata se izračunavaju primjenom efektivne kamatne stope na bruto knjigovodstvenu vrijednost finansijskog sredstva, osim za finansijska sredstva koja su kasnije postala kreditno umanjena (vidi dole). Za finansijska sredstva koja su kasnije postala kreditno umanjena, prihodi od kamata se priznaju primjenom efektivne kamatne stope na amortiziranu cijenu finansijskog sredstva.

Ako se, u narednim izvještajnim razdobljima, kreditni rizik na kreditno umanjenom finansijskom instrumentu poboljša tako da finansijsko sredstvo više nije kreditno umanjeno, prihod od kamata se priznaje primjenom efektivne kamatne stope na bruto knjigovodstvenu vrijednost finansijskog sredstva.

(ii) Dužnički instrumenti klasificirani kao FVTOCI (fer vrijednost na ostalu sveobuhvatnu dobit)

Korporativne obveznice Društva klasificiraju se kao FVTOCI. Korporativne obveznice početno se mjere po fer vrijednosti uvećanoj za transakcijske troškove. Nakon toga, promjene u knjigovodstvenoj vrijednosti tih korporativnih obveznica kao rezultat dobitaka i gubitaka od tečajnih razlika (vidi dole), dobitaka ili gubitaka od umanjenja vrijednosti (vidi dolje) i prihoda od kamata izračunatih primjenom metode efektivne kamatne stope (vidi (i) gore) priznaju se u računu dobiti i gubitka. Iznosi koji se priznaju u računu dobiti i gubitka jednaki su iznosima koji bi bili priznati u računu dobiti i gubitka ako bi se te korporativne obveznice mjerile po amortiziranom trošku. Sve ostale promjene u knjigovodstvenoj vrijednosti tih korporativnih obaveznica priznaju se u ostaloj sveobuhvatnoj dobiti i akumuliraju se u okviru rezerve za revalorizaciju ulaganja. Kada se korporativne obveznice prestaju priznavati, kumulativni dobitci ili gubici prethodno priznati u ostaloj sveobuhvatnoj dobiti reklasificiraju se u dobit ili gubitak.

(iii) Dionički instrumenti određeni kao FVTOCI

Prilikom početnog priznavanja, Društvo može izvršiti neopozive izbore (na temelju instrumenta) za označavanje ulaganja u vlasničke instrumente kao u FVTOCI. Imenovanje na FVTOCI nije dopušteno ako se ulaganje u glavnici drži radi trgovanja ili ako je to potencijalna naknada koju priznati stjecatelj u poslovnoj kombinaciji. Finansijsko sredstvo se drži radi trgovanja ako:

- stečeno je prvenstveno u svrhu prodaje u kratkom roku; ili
- pri početnom priznavanju dio je portfelja identificiranih finansijskih instrumenata kojima Društvo upravlja zajedno i ima dokaze o nedavnom stvarnom obrascu kratkoročnog ostvarivanja dobiti; ili
- je derivat (osim derivata koji je ugovor o finansijskom jamstvu ili određenog i učinkovitog instrumenta zaštite).

Ulaganja u vlasničke instrumente u FVTOCI početno se mjere po fer vrijednosti uvećanoj za transakcijske troškove. Nakon toga, mjere se po fer vrijednosti s dobitcima i gubicima proizašlim iz promjena fer vrijednosti priznatim u ostaloj sveobuhvatnoj dobiti i akumuliranim u revalorizacijskoj rezervi ulaganja. Kumulativni dobitak ili gubitak se ne smije reklasificirati u dobit ili gubitak od otuđenja vlasničkih ulaganja, već se prenosi u zadržanu dobit. Dividende po tim ulaganjima u glavnične instrumente priznaju se u računu dobiti i gubitka u skladu s MSFI 9, osim ako dividende jasno predstavljaju povrat troška ulaganja. Dividende su uključene u „finansijske prihode“ u računu dobiti i gubitka. Društvo je odredilo sva ulaganja u vlasničke instrumente koji se ne drže radi trgovanja kao u FVTOCI na početnu primjenu MSFI-ja 9.

(iv) Finansijska imovina kao FVTPL

Finansijska imovina koja ne udovoljava kriterijima za mjerenje po amortiziranom trošku ili FVTOCI mjeri se na dan bilanse.

Posebno:

- Ulaganja u vlasničke instrumente klasificiraju se kao finansijska imovina po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka, osim ako Društvo ne priznaje vlasničku glavnici koja se ne drži radi trgovanja niti potencijalna naknada koja proizlazi iz poslovnog spajanja kao u FVTOCI na
- početno priznavanje (vidi (iii) gore).
- Dužnički instrumenti koji ne udovoljavaju kriterijima amortiziranog troška ili FVTOCI kriterijima (vidi (i) i (ii) gore) klasificiraju se kao FVTPL. Nadalje, dužnički instrumenti koji ispunjavaju ili kriterij amortiziranog troška ili FVTOCI kriterije mogu se odrediti po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka nakon početnog priznavanja, ako takvo određivanje eliminira ili značajno smanjuje nekonzistentnost mjerenja ili priznavanja (tzv. Računovodstvena ne usklađenost) koja bi nastala mjerenjem imovine ili obaveza ili priznavanje dobitaka i gubitaka na njima na različitim osnovama. Društvo nije odredilo niti jedan dužnički instrument po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka.

Finansijska imovina po FVTPL mjeri se po fer vrijednosti na kraju svakog izvještajnog razdoblja, pri čemu svi dobitci ili gubici po fer vrijednosti priznati u računu dobiti i gubitka u onoj mjeri u kojoj nisu dio određenog odnosa zaštite (vidi računovodstvenu politiku zaštite od rizika). Neto dobit ili gubitak priznat u računu dobiti i gubitka uključuje bilo koju dividendu ili kamatu zarađenu na finansijskoj imovini i uključen je u ostale dobitke i gubitke.

Pozitivne i negativne kursne razlike

Knjigovodstvena vrijednost finansijske imovine koja je denominirana u stranoj valuti utvrđuje se u toj va preračunava po spot tečaju na kraju svakog izvještajnog razdoblja. Posebno:

- za finansijsku imovinu vrednovanu po amortiziranom trošku koja nije dio određenog odnosa za tečajne razlike priznaju se u računu dobiti i gubitka u stavci „ostali dobiti i gubici“ (bilješka 11);
- za dužničke instrumente mjerene po FVTOCI koji nisu dio određenog odnosa zaštite, razmjene
- razlike po amortiziranom trošku dužničkog instrumenta priznaju se u računu dobiti i gubitka u ostalim dobitaka i gubitaka.
- Ostale tečajne razlike priznaju se u ostaloj sveobuhvatnoj dobiti u revalorizacijskoj rezervi ulaga
- za finansijsku imovinu mjerenu po FVTPL, koja nije dio određenog odnosa zaštite, tečajne razlike priznaju se u računu dobiti i gubitka u okviru 'ostalih dobitaka i gubitaka'; i
- za vlasničke instrumente mjerene po FVTOCI, tečajne razlike priznaju se u ostaloj sveobuhvatnoj dobiti u revalorizacijskoj rezervi ulaganja.

Umanjenje vrijednosti finansijske imovine

Društvo priznaje ispravak vrijednosti gubitka za očekivane kreditne gubitke od ulaganja u dužničke instrumente koji se mjere po amortiziranom trošku ili prema FVTOCI, potraživanja od najma, potraživanja od kupaca i ugovorne imovine, kao i ugovore o finansijskim garancijama. Iznos očekivanih kreditnih gubitka određuje se na svaki datum izvještavanja kako bi odražavao promjene u kreditnom riziku od početka priznavanja finansijskog instrumenta. Društvo uvijek priznaje vijek trajanja ECL-a za potraživanja od kupaca i ugovornu imovinu i potraživanja po najmu. Očekivani kreditni gubici po ovoj finansijskoj imovini procjenjuju se na temelju matrice rezerviranja na temelju historijskog iskustva kreditnog gubitka Društva, prilagođeni različitim faktorima koji su specifični za dužnike, općim ekonomskim uvjetima i procjeni trenutnog i predviđenog snage na datum izvještavanja, uključujući vremensku vrijednost novca gdje je to prikladno. Za sve ostale finansijske instrumente Društvo priznaje vijek trajanja ECL-a kada je došlo do značajnog povećanja kreditnog rizika od početnog priznavanja. Međutim, ako se kreditni rizik na finansijskom instrumentu nije značajno povećao od početnog priznavanja, Društvo mjeri gubitak za taj finansijski instrument u iznosu jednakom 12-mjesečnom ECL-u. Životni ECL predstavlja očekivane kreditne gubitke koji će proizaći iz svih mogućih događaja neispunavanja obaveza tijekom očekivanog vijeka trajanja finansijskog instrumenta. Nasuprot tome, mjesečni ECL predstavlja dio životnog vijeka ECL-a za koji se očekuje da će proizaći iz događaja nepodmirenja na finansijskom instrumentu koji su mogući u roku od 12 mjeseci nakon datuma izvještavanja.

(i) Značajno povećanje kreditnog rizika

U procjeni je li kreditni rizik na finansijskom instrumentu značajno povećan od početnog priznavanja, Društvo uspoređuje rizik nastanka nepodmirenja finansijskog instrumenta na datum izvještavanja s rizikom nastanka plaćanja finansijskog instrumenta na datum početnog priznavanja. Pri izradi ove procjene, Društvo razmatra i kvantitativne i kvalitativne informacije koje su razumne i podržane, uključujući historijsko iskustvo i informacije o budućnosti koje su dostupne bez nepotrebnih troškova ili napora.

Razmatrane informacije koje se odnose na budućnost uključuju buduće izgledе sektora u kojima posluju dužnici Društva, dobivene iz ekonomskih ekspertnih izvješća, finansijskih analitičara, vladinih i drugih relevantnih stručnih tijela i drugih sličnih organizacija, kao i razmatranja različitih vanjskih izvora stvari predviđanje ekonomskih informacija koje se odnose na temeljne djelatnosti Društva. Konkretno, sljedeće procjene se uzimaju u obzir pri ocjenjivanju je li kreditni rizik značajno povećan od početnog priznavanja:

- stvarnog ili očekivanog značajnog pogoršanja vanjskog (ako postoji) ili internog kreditnog rizika na finansijskom instrumentu;
- značajno pogoršanje pokazatelja vanjskog tržišta kreditnog rizika za određeni finansijski instrument npr. značajno povećanje kreditnog raspona, cijene kreditnih zamjena za dužnika ili duljinu vremena ili opseg u kojem je fer vrijednost finansijske imovine bila manja od amortiziranog troška;
- postojeće ili prognozirane nepovoljne promjene u poslovnim, finansijskim ili ekonomskim uvjetima za koje se očekuje da će uzrokovati značajno smanjenje sposobnosti dužnika da ispuni dužničke obaveze;
- stvarnom ili očekivanom značajnom pogoršanju rezultata poslovanja dužnika;
- značajno povećanje kreditnog rizika po drugim finansijskim instrumentima istog dužnika;
- stvarna ili očekivana značajna negativna promjena u regulatornom, ekonomskom ili tehnološkom okruženju dužnika koja rezultira značajnim smanjenjem sposobnosti dužnika da podmiri dužničke obaveze.

Neovisno o ishodu gore navedene procjene, Društvo pretpostavlja da je kreditni rizik na finansijskoj imovini značajno povećan od početnog priznavanja kada su ugovorne uplate duže od 30 dana, osim ako Društvo ima razumne i podupiruće informacije koje pokazuju drugačije.

Unatoč gore navedenom, Društvo pretpostavlja da se kreditni rizik na finansijskom instrumentu nije značajno povećao od početnog priznavanja ako se utvrdi da finansijski instrument ima slab kreditni rizik na datum izvještavanja. Utvrđeno je da finansijski instrument ima nizak kreditni rizik ako:

1. Finansijski instrument ima nizak rizik ne plaćanja,
2. Dužnik ima snažnu sposobnost da kratkoročno ispuni svoje ugovorne obaveze za novčani tijek, i
3. Nepovoljne promjene u ekonomskim i poslovnim uvjetima na duži rok mogu, ali ne moraju nužno, smanjiti sposobnost zajmoprimca da ispuni svoje ugovorne obaveze novčanog toka.

Društvo smatra da finansijska imovina ima nizak kreditni rizik kada sredstvo ima vanjski kreditni rejting "investicijskog razreda" u skladu s globalno razumljivom definicijom ili ako vanjski rejting nije dostupan, imovina ima interni rejting "obavljanje". Izvođenje znači da druga ugovorna strana ima jaku finansijsku poziciju i da nema dospjelih iznosa. Za ugovore o finansijskim jamstvima, datum kada Društvo postane strana u neopozivoj obavezi smatra se datumom početnog priznavanja u svrhu procjene finansijskog instrumenta radi umanjenja vrijednosti. U procjeni je li došlo do značajnog povećanja kreditnog rizika od početnog priznavanja ugovora o finansijskom jamstvu, Društvo razmatra promjene u riziku da određeni dužnik neće ispuniti ugovor. Društvo redovito prati učinkovitost kriterija kojima se utvrđuje je li došlo do značajnog povećanja kreditnog rizika i revidira ih kako bi se osiguralo da kriteriji mogu identificirati značajno povećanje kreditnog rizika prije nego što iznos postane dospio.

(ii) Definicija neispunjavanja obaveza

Društvo smatra sljedeće činjenice koje predstavljaju slučaj neispunjavanja obaveza za interne svrhe upravljanja kreditnim rizikom, budući da historijsko iskustvo pokazuje da finansijska imovina koja zadovoljava bilo koji od sljedećih kriterija općenito se ne može nadoknaditi:

- kada je dužnik prekršio finansijske klauzule; ili
- podaci koji su interno razvijeni ili dobiveni iz vanjskih izvora ukazuju na to da je malo vjerojatno da će dužnik isplatiti svoje vjerovnike, uključujući i Društvo, u cijelosti (bez uzimanja u obzir kolaterala koje posjeduje Društvo).

Bez obzira na gore navedenu analizu, Društvo smatra da je došlo do neispunjavanja obaveza kada je finansijska imovina dospjela više od 90 dana, osim ako Društvo ima razumne i potkrjepljive informacije koje pokazuju da je prikladniji kriterij zadanog kašnjenja.

(iii) Finansijska imovina umanjena za kreditna prava

Finansijska imovina je umanjena za kreditna prava ako je došlo do jednog ili više događaja koji imaju štetan utjecaj na procijenjene buduće novčane tokove te finansijske imovine. Dokaz da je finansijsko sredstvo kreditno umanjeno uključuje dostupne podatke o sljedećim događajima:

- (a) značajne finansijske poteškoće zajmodavca ili zajmoprimca;
- (b) kršenje ugovora, kao što je neispunjenje obaveza ili slučaj dospjeća (vidi (ii) gore);
- (c) zajmodavac(e) zajmoprimca, iz ekonomskih ili ugovornih razloga koji se odnose na finansijske poteškoće zajmoprimca, nakon što je zajmoprimcu odobrio koncesiju (e) koju zajmodavac (i) inače ne bi razmatrao;
- (d) postaje vjerojatnim da će zajmoprimac ući u stečaj ili u drugu finansijsku reorganizaciju; ili
- (e) nestanak aktivnog tržišta za tu finansijsku imovinu zbog finansijskih poteškoća.

(iv) Politika otpisa

Društvo otpisuje finansijsku imovinu kada postoje podaci koji ukazuju na to da je dužnik u ozbiljnim finansijskim poteškoćama i da nema realnih izgleda za povrat, npr. kada je dužnik stavljen pod likvidaciju ili je ušao u stečajni postupak, ili u slučaju potraživanja od kupaca, kada su iznosi dospjeli preko dvije godine, ovisno što se prije dogodi. Otpisana finansijska imovina i dalje može biti podvrgnuta aktivnostima izvršenja u okviru postupaka povrata od strane Društva, uzimajući u obzir pravne savjete gdje je to prikladno. Izvršeni povrati priznaju se u računu dobiti i gubitka.

(v) Mjerenje i priznavanje očekivanih kreditnih gubitaka

Mjerenje očekivanih kreditnih gubitaka je funkcija vjerovatnosti neispunjavanja obaveza, gubitka u slučaju neispunjavanja obaveza (tj. Veličine gubitka ako postoji zadani status) i izloženosti u statusu neispunjavanja obaveza. Procjena vjerovatnosti neispunjavanja obaveza i gubitka zbog neispunjavanja obaveza temelji se na historijskim podacima prilagođenim naprijed navedenim informacijama. Što se tiče izloženosti s finansijskom imovinom u statusu neispunjavanja obaveza, to predstavlja bruto knjigovodstvenu vrijednost imovine na datum izvještavanja; za ugovore o finansijskim jamstvima, izloženost uključuje iznos koji se povuče na datum izvještavanja, zajedno s eventualnim dodatnim iznosima za koje se očekuje da će biti povučeni u budućnosti prema zadanom datumu koji se određuje na temelju historijskog trenda, a razumijevanje Društva o specifičnim budućim potrebama finansiranja dužnika i druge relevantne informacije o budućnosti.

Za finansijsku imovinu, očekivani kreditni gubitak procjenjuje se kao razlika između svih ugovornih novčanih tokova koji dospijevaju Društvu u skladu s ugovorom i svih novčanih tokova koje Društvo očekuje primiti, diskontiranih po izvornoj efektivnoj kamatnoj stopi. Za potraživanje po najmu, novčani tokovi koji se koriste za utvrđivanje očekivanih kreditnih gubitaka u skladu su s novčanim tokovima korištenim za mjerenje potraživanja po najmu u skladu s MRS-om 17 Najmovi. Za ugovor o finansijskom jamstvu, budući da je Društvo obavezno izvršiti plaćanje samo u slučaju neispunjavanja obaveza dužnika u skladu s uvjetima zajamčenog instrumenta, očekivani iznos gubitka je očekivano plaćanje za nadoknadu vlasniku kreditni gubitak koji snosi manje iznose koje Društvo očekuje od vlasnika, dužnika ili bilo koje druge strane. Ako je Društvo izmjerilo ispravak vrijednosti gubitka za finansijski instrument u iznosu jednakom vijeku trajanja ECL-a u prethodnom izvještajnom razdoblju, ali na sadašnji datum izvještavanja utvrđuje da uvjeti za vijek trajanja ECL-a više nisu ispunjeni, Društvo mjeri gubitak na temelju gubitka na iznos jednak 12-mjesečnom ECL-u na trenutni datum izvještavanja, osim za imovinu za koju je korišten pojednostavljeni pristup. Društvo priznaje dobit ili gubitak od umanjenja vrijednosti u dobiti ili gubitku za sve finansijske instrumente s odgovarajućim usklađenjem njihove knjigovodstvene vrijednosti kroz račun rezerviranja za gubitke, osim za ulaganja u dužničke instrumente koji se mjere po FVTOCI, za koji se priznavanje gubitka priznaje u ostala sveobuhvatna dobit i akumulirana u revalorizacijskoj rezervi i ne umanjuje knjigovodstvenu vrijednost finansijske imovine u izvještaju o finansijskom položaju.

Prestanak priznavanja finansijske imovine

Društvo prestaje priznavati finansijsku imovinu samo kada ugovorna prava na novčane tijekove iste isteknu, ili kada prenesu finansijsku imovinu i bitno sve rizike i nagrade povezane s vlasništvom nad imovinom na drugi subjekt. Ako Društvo ne prenosi i ne zadržava suštinski sve rizike i nagrade povezane s vlasništvom i nastavlja kontrolirati prenesenu imovinu, Društvo priznaje svoj zadržani udjel u imovini i povezanu obavezu za iznose koje će možda morati platiti. Ako Društvo zadrži sve značajne rizike i nagrade povezane s vlasništvom nad prenesenom finansijskom imovinom, Društvo nastavlja priznavati finansijsku imovinu i priznaje posudbu za koju je dan kolateral, a koja je dobivena za primitke. Kod prestanka priznavanja finansijske imovine koja se vrednuje po amortiziranom trošku, razlika između knjigovodstvene vrijednosti i iznosa primljene naknade i potraživanja priznaje se u računu dobiti i gubitka. Nadalje, prilikom prestanka priznavanja ulaganja u dužnički instrument klasificiran kao FVTOCI, kumulativna dobit ili gubitak prethodno akumuliran u revalorizacijskoj rezervi ulaganja se reklasificira u dobit ili gubitak. Nasuprot tome, pri prestanku priznavanja ulaganja u vlasnički instrument koji je Društvo izabralo prilikom početnog priznavanja za mjerenje na FVTOCI, kumulativna dobit ili gubitak prethodno akumuliran u revalorizacijskoj rezervi ulaganja se ne reklasificira u dobit ili gubitak, već se prenosi u zadržanu dobit.

Finansijske obaveze i kapital

Klasifikacija kao dug ili kapital

Dužnički i vlasnički instrumenti klasificiraju se ili kao finansijske obaveze ili kao kapital u skladu sa suštinom ugovornih odredbi i definicijama finansijske obaveze i glavnčkog instrumenta.

Vlasnički instrumenti

Vlasnički instrument je svaki ugovor koji dokazuje preostali udio u imovini subjekta nakon odbitka svih njegovih obaveza. Vlasnički instrumenti izdani od strane Društva priznaju se po primljenim prihodima, umanjenim za troškove izravnog izdavanja. Otkup vlastitih vlasničkih instrumenata Društva priznaje se i odbija izravno u kapitalu. Dobit ili gubitak se ne priznaje u računu dobiti i gubitka prilikom kupnje, prodaje, izdavanja ili poništavanja vlastitih instrumenata Društva.

Finansijske obaveze

Sve finansijske obaveze naknadno se mjere po amortiziranom trošku primjenom metode efektivne kamatne stope ili po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka. Međutim, finansijske obaveze nastale kada prijenos finansijske imovine ne ispunjava uvjete za prestanak priznavanja ili kada se primjenjuje pristup kontinuiranog sudjelovanja, te ugovori o finansijskim garancijama koje je izdalo Društvo, mjere se u skladu s posebnim računovodstvenim politikama navedenima u nastavku.

Finansijske obaveze po FVTPL

Finansijske obaveze se klasifikuju po FVTPL kada je finansijska obaveza (i) nepredviđena naknada za stjecatelja u poslovnoj kombinaciji, (ii) koja se drži radi trgovanja ili (iii) je određena po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka. Finansijska obaveza je klasifikovana kao držana radi trgovanja ako:

- je stečena prvenstveno u svrhu otkupa u kratkom roku; ili
- kod početnog priznavanja je dio portfelja identificiranih finansijskih instrumenata kojima Društvo upravlja zajedno i koji ima nedavno aktualni obrazac kratkoročnog ostvarivanja dobiti; ili
- je derivat, ili ugovor o finansijskoj garanciji ili efektivni instrument zaštite.

Finansijska obaveza, osim finansijske obaveze koja se drži radi trgovanja ili nepredviđena naknada za stjecatelja u poslovnoj kombinaciji, može se odrediti po FVTPL nakon početnog priznavanja ako:

- takva odredba eliminira ili značajno smanjuje nekonzistentnost mjerenja ili priznavanja koja bi inače nastala; ili
- finansijska obaveza čini dio grupe finansijskih sredstava ili finansijskih obaveza ili oboje, kojima se upravlja i njena uspješnost se procjenjuje na osnovu fer vrijednosti, u skladu sa dokumentiranom strategijom upravljanja rizicima a i informacije o grupiranju na toj osnovi se mogu obezbjediti interno; ili
- čini dio ugovora koji sadrži jedan ili više ugrađenih derivata, a MSFI 9 dozvoljava da se cijeli kombinovani ugovor označi kao FVTPL.

Finansijske obaveze po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka mjere se po fer vrijednosti, pri čemu se svi dobiti ili gubici koji proizlaze iz promjena fer vrijednosti priznaju u računu dobiti i gubitka u onoj mjeri u kojoj nisu dio određenog odnosa zaštite. Neto dobit ili gubitak priznat u računu dobiti i gubitka uključuje bilo koju kamatu plaćenu na finansijsku obavezu i uključena je u stavku „ostali dobiti i gubici“ (bilješka 11) u računu dobiti i gubitka. Međutim, za finansijske obaveze koje su označene po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka, iznos promjene fer vrijednosti finansijske obaveze koja se može pripisati promjenama kreditnog rizika te obaveze priznaje se u ostaloj sveobuhvatnoj dobiti, osim u slučaju priznavanja učinaka promjene u kreditnom riziku obaveze u ostaloj sveobuhvatnoj dobiti stvorile bi ili povećale računovodstvenu ne usklađenost u dobiti ili gubitku. Preostali iznos promjene fer vrijednosti obaveze priznaje se u računu dobiti i gubitka. Promjene u fer vrijednosti koje se mogu pripisati kreditnom riziku finansijske obaveze koje se priznaju u ostaloj sveobuhvatnoj dobiti ne mogu se naknadno reklasificirati u dobit ili gubitak; umjesto toga, prenose se u zadržanu dobit nakon prestanka priznavanja finansijske obaveze. Dobici ili gubici od ugovora o finansijskim jamstvima koje je izdalo Društvo i koje je Društvo odredilo po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka priznaju se u računu dobiti i gubitka.

Finansijske obaveze mjerene naknadno po amortiziranom trošku

Finansijske obaveze koje nisu (i) nepredviđena naknada za stjecatelja u poslovnom spajanju, koje se drže radi trgovanja ili koje su označene po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka, naknadno se mjere po amortiziranom trošku primjenom metode efektivne kamatne stope. Metoda efektivne kamatne stope je metoda izračuna amortiziranog troška finansijske obaveze i raspoređivanja troška kamata tijekom relevantnog razdoblja. Efektivna kamatna stopa je stopa koja tačno diskontira procijenjena buduća novčana plaćanja (uključujući sve naknade i bodove plaćene ili primljene koji čine sastavni dio efektivne kamatne stope, transakcijske troškove i druge premije ili popuste) kroz očekivani vijek finansijske obaveze, ili (ako je prikladno) kraće razdoblje, na amortizirani trošak finansijske obaveze.

Obaveze po ugovorima o finansijskom jamstvu

Ugovor o finansijskom jamstvu je ugovor kojim se od izdavatelja zahtijeva da izvrši određena plaćanja kako bi se imatelju nadoknadio gubitak koji nastane zbog toga što određeni dužnik ne izvrši plaćanje u skladu s uvjetima dužničkog instrumenta. Obaveze po ugovorima o finansijskim jamstvima početno se mjere po njihovoj fer vrijednosti i, ako nisu definirane kao one iskazane po FVTPL i ne proizlaze iz prijenosa imovine, mjere se naknadno na višem od:

- iznos ispravka gubitka utvrđenog u skladu s MSFI 9 (vidi gore navedenu finansijsku imovinu); i
- iznos priznat početno umanjen, prema potrebi, kumulativna amortizacija priznata u skladu s gore navedenim politikama priznavanja prihoda.

Pozitivne i negativne tečajne razlike

Za finansijske obaveze denominirane u stranoj valuti koje se vrednuju po amortiziranom trošku na kraju svakog izvještajnog razdoblja, dobiti i gubici od tečajnih razlika utvrđuju se na temelju amortiziranog troška instrumenata. Te pozitivne i negativne tečajne razlike priznaju se u dobit ili gubitak u okviru ostalih dobitaka i gubitaka (bilješka 11) za finansijske obaveze koje nisu dio određenog odnosa zaštite. Za one koji su određeni kao instrument zaštite za zaštitu valutnog rizika tečajne razlike priznaju se u ostaloj sveobuhvatnoj dobiti i akumuliraju se u zasebnoj komponenti glavnice. Fer vrijednost finansijskih obaveza denominiranih u stranoj valuti utvrđuje se u toj valuti i preračunava se po spot tečaju na kraju izvještajnog razdoblja. Za finansijske obaveze koje se mjere po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka, devizni dio čini dio dobitaka ili gubitaka od fer vrijednosti i priznaje se u računu dobiti i gubitka za finansijske obaveze koje nisu dio određenog odnosa zaštite od rizika.

Prestanak priznavanja finansijskih obaveza

Društvo prestaje priznavati finansijske obaveze kada i samo kada su obaveze podmirene, otkazane ili su istekle. Razlika između knjigovodstvenog iznosa finansijske obaveze koja se prestaje priznavati i plaćene naknade se priznaje u računu dobiti ili gubitka. Kada Društvo razmjenjuje sa postojećim zajmodavcem jedan dužnički instrument u drugi sa bitno drugačijim uvjetima, takva razmjena se obračunava kao ukidanje izvorne finansijske obaveze i priznavanje nove finansijske obaveze. Slično tome, subjekt iskazuje značajnu promjenu uvjeta postojeće obaveze ili dijela iste kao prestanak prvobitne finansijske obaveze i priznavanje nove obaveze. Pretpostavlja se da su uvjeti bitno različiti ako je diskontirana sadašnja vrijednost novčanih tokova prema novim uvjetima, uključujući i bilo koje naknade plaćene bez ikakvih primljenih naknada i diskontiranih korištenjem izvorne efektivne stope, najmanje 10% različita od diskontirane sadašnje vrijednosti preostalih novčanih tijekova izvorne finansijske obaveze. Ako izmjena nije značajna, razlika između:

- i. knjigovodstvenog iznosa obaveze prije izmjene; i
- ii. sadašnje vrijednosti novčanih tokova nakon izmjene treba biti priznata u dobiti ili gubitku kao dobit ili gubitak promjene u okviru ostalih dobitaka i gubitaka.

k) Zalihe

Zalihe se iskazuju po trošku ili neto vrijednosti koja se može realizirati, ovisno o tome što je niže. Trošak obuhvata direktan materijal i, ako je primjenjivo, direktne troškove rada i sve režijske/indirektne troškove povezane s dovođenjem zaliha do njihove sadašnje lokacije i u sadašnje stanje. Trošak se utvrđuje primjenom metode prosječnog ponderiranog troška. Neto vrijednost koja se može realizirati predstavlja procijenjenu prodajnu cijenu umanjenu za sve procijenjene troškove dovršenja i troškove marketinga, prodaje i distribucije. Sitan inventar se otpisuje pri stavljanju u upotrebu.

l) Novac i novčani ekvivalenti

Novac i novčani ekvivalenti podrazumijevaju gotovinu u blagajni i novac na tekućim žiro računima. Knjigovodstvena vrijednost ove imovine odgovara njihovoj fer vrijednosti. Novac i novčani ekvivalenti za potrebe novčanog toka uključuju tekuće račune i depozitne račune sa originalnim dospijecem do 3 mjeseca ili manje.

m) Najmovi

Najmovi se svrstavaju u finansijske najmove kad god se gotovo svi rizici i nagrade povezani s vlasništvom nad sredstvom prijenose na zajmoprimca tokom trajanja najma. Svi drugi najmovi svrstani su u poslovne najmove.

Društvo kao korisnik finansijskog najma

Imovina koja je predmetom finansijskog najma priznaje se kao imovina Društva po fer vrijednosti na datum stjecanja ili po sadašnjoj vrijednosti minimalnih plaćanja najma ako je niža. Odgovarajuća obaveza prema najmodavcu iskazuje se u bilansu kao obaveza za finansijski najam. Plaćanja temeljem najma se raspoređuju između finansijskih troškova i umanjenja obaveze za najam kako bi se ostvarila konstantna kamatna stopa na preostali iznos obaveze. Finansijski troškovi direktno terete račun dobiti i gubitka, osim onih koji se izravno mogu pripisati kvalificiranom sredstvu, u kojem slučaju se kapitaliziraju u skladu s općom politikom Društva vezano za troškove posudbe. Potencijalne najamnine teretit će troškove u razdobljima kada su nastale.

Društvo kao zakupac - ugovori o operativnom najmu izvan djelokruga MSFI 16

Naknade koje se plaćaju u okviru poslovnih najмова terete trošak najma na temelju linearne metode, osim ako ne postoji druga sistemaska osnova koja bolje predstavlja vremenski okvir u kojem se smanjuju koristi od upotrebe iznajmljene imovine. Potencijalne najamnine koje bi mogle nastati iz poslovnih najмова teretit će troškove u razdobljima kada su nastale. U slučaju da su primljeni poticaji za zakup za sklapanje operativnog najma, takvi se poticaji priznaju kao obaveza. Ukupna korist od poticaja priznaje se kao smanjivanje troškova najma, osim u slučaju kada je druga sistematična osnova reprezentativnija vremenskom obrascu u kojem se troše ekonomske koristi od zakupljene imovine.

Društvo kao najmoprimac - ugovori o operativnom najmu u okviru MSFI 16

Na početku sporazuma, subjekt treba procijeniti da li on predstavlja sporazum o najmu, odnosno da li sadrži elemente najma. Društvo priznaje imovinu s pravom korištenja i pripadajuću zakupninu u odnosu na sve aranžmane u kojima je zakupoprimac, osim kratkoročnih zakupa (definiranih kao najmovi s rokom najma od 12 mjeseci ili manje) i zakupa imovine male vrijednosti (poput tableta i ličnih računara, sitnog inventara i telefona). Za ove zakupe, Društvo priznaje zakupnine kao operativni trošak pravolinijski u toku trajanja najma, osim ako druga sistematična osnova nije reprezentativnija vremenskom obrascu u kojem se troše ekonomske koristi od zakupljene imovine. Na prvi dan trajanja najma, najmoprimac obavezu po osnovu tog najma mjeri po sadašnjoj vrijednosti svih plaćanja u vezi s najmom koja nisu izvršena na taj dan.

Ta plaćanja se diskontuju po kamatnoj stopi sadržanoj u najmu ako je stopu lako utvrditi. U slučajevima kad tu kamatnu stopu nije moguće lako utvrditi, najmoprimac primjenjuje inkrementalnu kamatnu stopu zaduženja. Plaćanja po osnovu najma uključena u mjerenje obaveze po osnovu najma na prvi dan njegovog trajanja obuhvataju sljedeća plaćanja za pravo korištenja predmetne imovine tokom trajanja najma koja nisu izmirena na prvi dan trajanja najma:

- fiksna plaćanja, umanjeno za eventualne primljene podsticaje u vezi s najmom;
- promjenjiva plaćanja koja zavise od određenog indeksa ili stope i koja su početno mjerena prema tom indeksu ili stopi na prvi dan trajanja najma.;
- iznose koji se očekuje da prispiju na plaćanje najmoprimcu u okviru garantovanog ostatka vrijednosti;
- cijenu korištenja opcije otkupa ukoliko postoji realna vjerovatnoća da će najmoprimac iskoristiti tu opciju.; i
- kazne za raskid najma, ukoliko period trajanja najma pokazuje da je najmoprimac iskoristio tu opciju.

Obaveza o najmu iskazana odvojeno u konsolidiranom izvještaju o finansijskom položaju. Obaveza zakupa se naknadno mjeri povećanjem knjigovodstvene vrijednosti kako bi se uzela u obzir kamata na obavezu po osnovu najma (primjenom metode efektivne kamatne stope) i smanjenjem knjigovodstvene vrijednosti kako bi se uzela u obzir izvršena plaćanja po osnovu najma. Društvo preispituje obavezu zakupa (i vrši odgovarajuća usklađivanja) u sljedećim slučajevima:

- Trajanje zakupa se promijenilo ili je došlo do značajnog događaja ili promjena okolnosti koje rezultiraju promjenom procjene ostvarivanja opcije kupnje, u tom slučaju obaveza najma se preispituje diskontiranjem revidiranih plaćanja zakupa korištenjem revidirane diskontne stope.
- Plaćanja najma mijenjaju se zbog promjena indeksa ili stope ili promjene očekivane isplate ispod zajamčene preostale vrijednosti, u kojim slučajevima se obaveza zakupa preispituje diskontiranjem revidiranih plaćanja zakupa koristeći nepromijenjenu diskontnu stopu (osim ako promjene plaćanja zakupa nastanu zbog promjene promjenjive kamatne stope, u tom se slučaju koristi revidirana diskontna stopa).
- Ugovor o zakupu se modificira, a izmjena zakupa ne računa se kao zasebni najam, nego se obaveza najma ponovno mjeri na temelju roka najma modificiranog zakupa, diskontiranjem revidiranih plaćanja zakupa, korištenjem revidirane diskontne stope koja je na snazi na datum izmjene.

Društvo nije izvršilo takva prilagođavanja tokom prikazanih perioda. Imovina s pravom korištenja podrazumijeva početno mjerenje odgovarajuće obaveze zakupa, plaćanja zakupa izvršenih na dan prije ili prije početka trajanja najma, umanjeno za sve primljene poticaje za zakup i sve početne direktne troškove. Naknadno se mjeri po trošku umanjenom za akumuliranu amortizaciju i gubitke od umanjenja. Kad god Društvo ima obavezu demontaže i uklanjanja zakupljene imovine, obnavljanja lokacije na kojoj se nalazi ili vraćanja imovine u stanje koje zahtijeva ugovor o najmu, rezervisanje se priznaje i mjeri u skladu s MRS-om 37. Troškovi su uključeni u imovinu s pravom korištenja, u mjeri u kojoj se odnose na imovinu s pravom korištenja, osim ako su ti troškovi nastali za proizvodnju zaliha. Ukoliko se najmom prenosi vlasništvo nad imovinom na najmoprimca do kraja trajanja najma, odnosno ukoliko trošak te imovine s pravom korištenja ukazuje da će najmoprimac iskoristiti opciju otkupa, najmoprimac predmetnu imovinu amortizuje od prvog dana trajanja najma do kraja korisnog vijeka trajanja imovine. Amortizacija počinje na dan početka najma. Imovina s pravom korištenja predstavljena je odvojeno u konsolidiranom izvještaju o finansijskom položaju. Najmoprimac primjenjuje MRS 36 Umanjenje vrijednosti imovine da bi utvrdio da li je došlo do umanjenja vrijednosti imovine s pravom korištenja, te obračunao sve eventualne prepoznate gubitke po tom osnovu. Promjenjive najamnine koje ne ovise o indeksu ili stopi nisu uključene u mjerenje obaveze za zakup i imovine s pravom korištenja. Povezane isplate priznaju se kao trošak u periodu u kojem se događaj desi ili stanje koje pokreće te isplate i uključuju se u stavku „Ostali troškovi“ u računu dobiti ili gubitka. Kao praktičnu pomoć, najmoprimac može odabrati, prema vrsti predmetne imovine, da ne odvaja komponente najma od onih koje ne čine najam i da umjesto toga svaku komponentu najma i sve eventualne sa njom povezane komponente koje nisu najam, obračunava kao jedinstvenu komponentu najma. Društvo nije koristilo ovu praktičnu pomoć. Kod sporazuma koji sadrže komponentu najma, te jednu ili više dodatnih komponenti koje predstavljaju, odnosno ne predstavljaju najam, najmoprimac raspoređuje naknadu predviđenu sporazumom na sve komponente najma na osnovu relativne samostalne cijene date komponente najma i ukupne samostalne cijene komponenti koje nisu najam.

Društvo kao davatelj najma

Naknade koje se naplaćuju od najmoprimaca u okviru finansijskih najмова priznate su kao potraživanja u iznosima koji su jednaki kao neto ulaganja u najmove.

Priznavanje finansijskog prihoda temelji se na osnovici koja odražava konstantnu periodičnu stopu povrata na neto ulaganje najmodavca koje se odnosi na finansijski najam. Prihod od najma iz poslovnih najmova priznaje se ravnomjerno u prihod na temelju linearne metode tokom perioda najma.

n) Ulagačke nekretnine

Investiciona imovina je imovina koju posjeduje vlasnik kako bi ostvarila ekonomske koristi od iznajmljivanja i / ili povećala svoju tržišnu vrijednost. Investiciona imovina se početno mjeri po trošku uključujući početne troškove nastale sticanjem investicione imovine. Nakon početnog priznavanja investicione nekretnine, Društvo primjenjuje metodu fer vrijednosti za mjerenje. Dobici i gubici koji proizilaze iz promjena fer vrijednosti priznaju se u dobit ili gubitak perioda u kojem su nastali.

o) Dugoročna imovina namijenjena za prodaju

Dugotrajna imovina klasificirana kao raspoloživa za prodaju mjeri se nižom vrijednosti od knjigovodstvene vrijednosti i fer vrijednosti umanjene za troškove prodaje. Dugotrajna imovina se klasificira kao namijenjena prodaji ako će se njihova knjigovodstvena vrijednost nadoknaditi transakcijom prodaje, a ne stalnom upotrebom. Ovaj se uvjet smatra ispunjenim samo kad je prodaja vrlo izvjesna i ako je imovina dostupna za trenutnu prodaju u sadašnjem stanju. Uprava mora biti posvećena prodaji, za koju se očekuje da će biti okončana u roku od jedne godine od dana klasifikacije.

p) Usporedni podaci

Tamo gdje je bilo potrebno, usporedni podaci su reklasificirani kako bi se postigla dosljednost u prikazivanju podataka s podacima tekuće finansijske godine i ostalim podacima. Neto rezultat ili ukupna aktiva i obaveze nisu bili podložni navedenim promjenama.

4. KRITIČNE RAČUNOVODSTVENE PROSUDBE I KLJUČNA ISHODIŠTA PROCJENE NEIZVJESNOSTI

U primjeni računovodstvenih politika opisanih u bilješci 3, Uprava Društva radi prosudbe, procjene i pretpostavke o knjigovodstvenim vrijednostima imovine i obaveza, koji nisu lako dostupni iz drugih izvora. Procjene i pretpostavke temelje se na historijskim iskustvima i drugim faktorima koja se smatraju relevantnim. Stvarni rezultati mogu se razlikovati od navedenih procjena. Procjene i pretpostavke se pregledavaju redovno. Efekti promjene procjena se priznaju u razdoblju u kojem je promjena nastala ako se procjena odnosi samo na taj period ili u tekućem i budućem periodu ako procjena uključuje oba perioda.

Kritične prosudbe u primjeni računovodstvenih politika

U nastavku prezentiramo kritične prosudbe, osim onih koje uključuju procjene (vidi niže), koje je Uprava Društva ostvarila u procesu primjene računovodstvenih politika, a koje imaju najznačajniji utjecaj na iznose priznate u finansijskim izvještajima.

Umanjenje zajmova i potraživanja

Uprava redovno pregledava stanja zajmova i potraživanja kako bi utvrdila da li postoje objektivni razlozi za njihovo umanjenje primjenjujući matricu rezerviranja za potraživanja od kupaca prilikom izračuna očekivanog kreditnog gubitka izvještajnog razdoblja. Društvo ima potraživanja za koja koristi metod temeljen na iskustvu za usklađivanje relevantnih informacija sa tekućim okolnostima kao i metod diskontovanih novčanih tijekova za procjenu umanjenja zajmova, ukoliko je potrebno.

Priznavanje prihoda i procjene vezane za trenutak ispunjenja obaveza za činidbe

Uprava Društva u svojim procjenama razmatra detaljne kriterije za priznavanje prihoda od prodaje u skladu sa MSFI 15 Ugovori sa kupcima, a naročito kada Društvo prijenosi na kupca značajne rizike i vlasništvo nad dobrima. Uprava Društva se slaže da su značajni rizici preneseni i prikladno priznati kao prihod u tekućoj godini. Uprava redovno pregledava ugovorene garantne periode procjenjujući moguće rizike povezane sa isporučenim dobrima i moguće popravke u garantnom roku u skladu sa MRS 37. Rezervisanja, potencijalna imovina i obaveze. Rezervisanja se formiraju u vrijednosti koja odražava iskustvo na nivou subjekta u odnosu na ukupan obim isporuka sa ugovorenim garantnim rokom. U bilješci prihodi su opisani troškovi neophodni u tekućoj godini da bi se kompenzirali povrati isporučenih dobara značajnim kupcima. Ovi proizvodi su isporučeni kupcima krajem godine, a nedugo nakon toga su identificirani nedostatci od strane kupaca. Slijedom obavljenih pregovora i rasporeda popravki izvjesno je da će nastati troškovi za zamjene isporučenih proizvoda do kraja ugovora. Stoga Uprava razmatra da li je prikladno priznati prihode u tekućem periodu, a u skladu sa politikom Društva da priznaje prihode nakon isporuke dobara, ili kada je to prikladnije da odgodi priznavanje prihoda do završetka popravki ili zamjene neispravnih proizvoda. U korištenju prosudbi Uprava razmatra detaljne kriterije za priznavanje prihoda u skladu sa MFI 15 i kada je suštinski prenesena kontrola nad dobrima. U skladu sa detaljnim kriterijima koje je razmatrala Uprava, a koji se odnose na kvantifikaciju obaveze koju Društvo ima u pogledu zamjene ili opravke kao i u pogledu vremenski ograničenog perioda u kojem kupci mogu zahtijevati povrate ili zamjene isporučenih dobara, Uprava smatra da je prigodno priznati prihode jer je kontrola nad dobrima prenesena na kupce, a što proizilazi iz ograničene mogućnosti kupaca da zahtijevaju zamjenu ili izvrše povrat isporučeni dobara.

Procjena poslovnog modela držanja finansijskih instrumenata

Klasifikacija i mjerenje finansijske imovine zavisi od od SPPI testa i testa poslovnog modela unutar kojeg se finansijska imovina drži. Društvo je odredilo poslovni model na nivou koji najbolje održava kako se upravlja grupom finansijske imovine s ciljem postizanja pojedinačnih poslovnih ciljeva. Ova procjena uključuje razmatranja svih relevantnih dokaza koji najbolje održavaju način na koji se vrijednost imovine mjeri i prati, kao i razmatranje onih rizika koji značajno utiču na vrijednost finansijske imovine.

U primjeni ovih prosudbi uzima se u obzir i način nagrađivanja odgovornih za upravljanje određenim portfeljom imovine. Društvo prati finansijsku imovinu mjerenu po amortiziranom trošku ili po fer vrijednosti kroz ostali sveobuhvatni dobitak ili gubitak kada se prestanak priznavanja vrši na datum koji prethodi datumu dospjeća, pokušavajući razumjeti razloge za prijevremeno otuđenje imovine i da li su oni konzistentni sa ciljevima poslovnog modela zbog kojeg je imovina držana. Praćenje je dio kontinuirane procjene da li je poslovni model finansijske imovine koju Društvo drži odgovarajući ili ukoliko nije odgovarajući da li su ispunjeni uvjeti promjene klasifikacije poslovnog modela prospektivnom primjenom. Nije bilo promjena u klasifikaciji poslovnog modela finansijskih instrumenata koji se drže na datum finansijskih izvještaja.

Povećanje kreditnog rizika

Kako je i objašnjeno u bilješci 3, očekivani kreditni gubici se mjere kao ispravka dvanaesto mjesečnog očekivanog kreditnog gubitka za prvi stadij imovine ili u toku životnog vijeka finansijskog instrumenta za one koji pripadaju drugom ili trećem stadiju. Finansijska imovina prelazi u stadij dva kada je kreditni rizik značajno pojačan u odnosu na kreditni rizik koji je postojao kod prvog priznavanja. MSFI 9 ne definiše šta uključuje značajno povećani kreditni rizik. U procjeni da li je kreditni rizik imovine značajno povećan Društvo uzima u obzir kvalitativne i kvantitativne dostupne informacije koje odražavaju budući očekivani rizik povezan sa finansijskim instrumentom.

Izračun umanjenja finansijskog instrumenta

Kada mjeri očekivani kreditni gubitak Društvo koristi razumne i argumentirane informacije koje se protežu u budućnost, a koje se baziraju na budućim kretanjima različitih ekonomskih parametara i kako navedeni parametri utiču jedni na druge. Gubitak zbog neuspjeha finansijskog instrumenta je procjena koja proizilazi iz vjerovatnoće neuspjeha i bazirana je na razlici ugovorenih gotovinskih tokova koje Društvo potražuje i onih koje Društvo u razumnoj mjeri očekuje da će biti realizirani uzimajući u obzir kolaterale i primljene garancije. Vjerovatnost nesuspjeha čini najznačajniji parameter mjerenja očekivanog kreditnog gubitka u određenom vremenskom intervalu, a uključuje historijske podatke na kojima se bazira procjena, kao i očekivanja budućih uvjeta.

Rezervisanja za pravne sporove

Na svaki datum bilansa Društvo utvrđuje iznose pravnih tužbi koji nastaju kao posljedica redovitog poslovanja Društva. Društvo ne može kvantificirati rezultat i konačnu obavezu koja bi mogla nastati iz svih pravnih tužbi u kojima je Društvo uključeno kao tužena strana u sudskom postupku. Ova procjena je subjektivna po svojoj prirodi i uključuje neizvjesnosti i procjene Uprave kao i moguća rezervisanja.

Mjerenje net knjigovodstvene vrijednosti nekretnina, postrojenja i opreme

Na svaki datum finansijske pozicije Društvo pregleda knjigovodstvenu vrijednost nekretnina, postrojenja i oprema s ciljem da odredi da li postoje indicije da je njihova vrijednost umanjena u odnosu na nadoknadivu vrijednost.

Procjena fer vrijednosti

Društvo je usvojilo dodatak MSFI -u 7 za finansijske instrumente koji se u bilansu mjere po fer vrijednosti, što zahtijeva objavljivanje mjerenja fer vrijednosti po razinama u skladu sa sljedećom hijerarhijom:

- Kotirane cijene (nekorrigirane) na aktivnim tržištima za identičnu imovinu ili obavezu.
- Inputi koji ne predstavljaju kotirane cijene, a radi se o vidljivim inputima za imovinu ili obavezu, bilo direktno (tj. kao cijene) ili indirektno (tj. izvedeni iz cijena).
- Inputi za imovinu ili obavezu koji se ne temelje na vidljivim tržišnim podacima.

Fer vrijednost finansijskih instrumenata kojima se trguje na aktivnim tržištima temelji se na kotiranim tržišnim cijenama na dan bilansa. Tržište se smatra aktivnim ako su kotirane cijene poznate temeljem berze, aktivnosti brokera, industrijske skupine ili regulatorne agencije, a te cijene predstavljaju stvarne i redovite tržišne transakcije prema uobičajenim trgovačkim uvjetima. Fer vrijednost finansijskih instrumenata kojima se ne trguje na aktivnom tržištu (na primjer, OTC derivativi) utvrđuje se korištenjem tehnika procjene. Te tehnike procjene zahtijevaju maksimalno korištenje vidljivih tržišnih podataka gdje je to moguće, a oslanjaju se što je manje moguće na procjene specifične za pojedini subjekt. Specifične tehnike procjene koje se koriste za vrednovanje finansijskih instrumenata uključuju:

- Kotirane tržišne cijene ili kotacije brokera za slične instrumente.
- Ostale tehnike, kao što je analiza diskontiranog novčanog toka, koriste se za utvrđivanje fer vrijednosti preostalih finansijskih instrumenata. Fer vrijednost derivativnih finansijskih instrumenata i finansijskih instrumenata raspoloživih za prodaju utvrđuje se korištenjem specifičnih tehnika procjene.

5. Prihodi od upravljačkih provizija

	2021. BAM	2020. BAM
Prihodi od upravljačke provizije - OIF Liliium Global	117.812	97.438
Prihodi od upravljačke provizije - ZIF Fortuna Fond d.d.	165.786	194.184
Prihodi od ulaznih provizija - OIF Liliium Global	2.400	2.620
Prihodi od izlaznih provizija - OIF Liliium Global	523	21.643
	286.522	315.885

Vremenski okvir priznavanja prihoda može se prikazati kako slijedi:

	2021. BAM	2020. BAM
Prihodi priznati u trenutku pružanja usluga	286.522	315.885
Prihodi koji se priznaju tokom vremena	-	-
	286.522	315.885

Prema alokaciji cijene prihod se može prikazati kako slijedi:

	2021. BAM	2020. BAM
Izvršene činidbe	286.522	315.885
Neizvršene činidbe	-	-
	286.522	315.885

Društvo generiše poslovne prihode po osnovu upravljačkih provizija, izlaznih i ulaznih provizija Otvorenim Investicionim Fondom Liliium Global i Zatvorenim Investicionim Fondom Fortuna Fond d.d. Generisanje prihoda je u skladu sa Prospektom i Statutom investicijskih fondova. Društvo ostvaruje prihode od upravljanja Otvorenim Investicionim Fondom Liliium Global u iznosu od 2,00% neto vrijednosti imovine Fonda godišnje, a iznos naknade za upravljanje Društvu se izračunava se dnevno, jednostavnim kamatnim računom na osnovu dnevne neto vrijednosti imovine Fonda. Društvo ostvaruje prihode od upravljanja Zatvorenim Investicionim Fondom Fortuna d.d. u iznosu od 1,60% prosječne godišnje neto vrijednosti imovine Fonda godišnje, a iznos naknade za upravljanje Društvu se izračunava se dnevno, jednostavnim kamatnim računom na osnovu dnevne neto vrijednosti imovine Fonda.

6. Ostali poslovni prihodi

	2021. BAM	2020. BAM
Prihodi od otpisa obaveza	17.675	5.892
	17.675	5.892

7. Troškovi materijala i goriva

	2021. BAM	2020. BAM
Kancelarijski materijal	272	166
Utrošeno gorivo	6.509	3.069
	6.781	3.235

8. Troškovi zaposlenih

	2021. BAM	2020. BAM
Bruto plaće	126.480	139.403
Troškovi naknada zaposlenicima	17.376	19.348
Troškovi službenih putovanja	50	368
Ostale naknade	7.669	8.590
	151.575	167.709

Na 31. decembra 2020. godine Društvo upošljava 6 uposlenika (2020: 6).

9. Troškovi usluga

	2021. BAM	2020. BAM
Naknade Nadzornom odboru	6.870	8.832
Usluge održavanja softvera	14.040	16.380
Troškovi zakupa	12.261	13.770
Troškovi reklame	250	657
Konsultantske usluge	5.850	7.605
Reprezentacija	-	60
Bankarske usluge	1.859	654
Režijski troškovi	12.060	13.434
Ostale usluge	-	708
	53.190	62.100

10. Administrativni troškovi

	2021. BAM	2020. BAM
Naknade Komisiji za vrijednosne papire	14.582	13.007
Porezi, takse i članarine	2.757	2.880
Ostali rashodi	-	11
	17.339	15.898

11. Neto finansijski prihodi/(rashodi)

	2021. BAM	2020. BAM
Ostali finansijski prihodi	1	-
<i>Finansijski prihodi</i>	<u>1</u>	<u>-</u>
Rashodi od kamata po osnovu najma	(23.155)	(25.333)
Rashodi od zateznih kamata	(295)	-
<i>Finansijski rashodi</i>	<u>(23.450)</u>	<u>(25.333)</u>
Finansijski prihodi (rashodi), neto	<u>(23.450)</u>	<u>(25.333)</u>

12. Porez na dobit

Porez na dobit se računa po stopi od 10% na realiziranu dobit. (2020: 10%). Porez na dobit kroz izvještaj o sveobuhvatnoj dobiti se može prezentirati kako slijedi :

	2021. BAM	2020. BAM
Dobit/(Gubitak) prije poreza	22.840	17.643
Porezni poticaji	-	-
Povećanje porezne osnove - porezno nedopustivi troškovi	17.334	17.651
Oporeziva dobit	<u>40.174</u>	<u>35.294</u>
Porez na dobit po stopi 10%	<u>4.017</u>	<u>3.529</u>
Iskorišteni gubici ranijih godina	-	-
Trošak poreza na dobit	<u>4.017</u>	<u>3.529</u>
Efektivna stopa poreza na dobit	<u>18%</u>	<u>20%</u>

Poreski gubitak prenesen unaprijed je moguće nadoknaditi iz buduće dobiti Društva. Poreski gubitak se može prenijeti pet godina unaprijed od perioda u kojem se poreski gubitak dogodio. Društvo nema poreskih gubitaka za prenos.

13. Nekretnine, postrojenja i oprema

Kretanje na pozicijama nekretnine, postrojenja i oprema za godinu koja je završila dana 31. decembra 2021. godine je bilo kako slijedi:

Opis	Poslovni prostor-MSFI 16 BAM	Postrojenja i oprema BAM	Alati, pogonski i kancelarijski namještaj BAM	Nematerijalna imovina BAM	Ukupno BAM
<u>Trošak sticanja</u>					
Na dan 01. januara 2021.	287.337	12.799	5.297	8.499	313.932
Povećanja	-	-	-	-	-
Prenosi	-	-	-	-	-
Otuđenja i otpisi	-	-	-	-	-
Na dan 31. decembra 2021.	287.337	12.799	5.297	8.499	313.932
<u>Ispravka vrijednosti</u>					
Na dan 01. januara 2021.	28.734	12.356	5.297	8.499	54.886
Trošak godine	28.733	289	-	-	29.022
Otuđenja i otpisi	-	-	-	-	-
Na dan 31. decembra 2021.	57.467	12.645	5.297	8.499	83.908
<u>Neto knjigovodstvena vrijednost</u>					
Na dan 01. januara 2021.	258.603	443	-	-	259.046
Na dan 31. decembra 2021.	229.870	154	-	-	230.024

14. Ostala potraživanja

	31. decembra 2021. BAM	31. decembra 2020. BAM
Potraživanja od zaposlenih	9.819	4.820
	9.819	4.820

15. Potraživanja za kratkoročne pozajmice

	31. decembra 2021. BAM	31. decembra 2020. BAM
Potraživanja za date pozajmice		
Massimo Holding d.o.o. Sarajevo	499.758	532.398
	499.758	532.398

Kretanje datih kredita i pozajmica u tekućoj godini je bilo kako slijedi:

	31. decembra 2021. BAM	31. decembra 2020. BAM
Na dan 1. januara	532.398	437.942
Novi krediti	235.450	182.400
Obračunate kamate	-	-
Naplata glavnice i kamata	(268.090)	(87.944)
Na dan 31. decembra	499.758	532.398

Društvo je u tekućem i prethodnim periodima odobravalo beskamratne kratkoročne pozajmice povezanom pravnom licu Massimo Holding d.o.o. Sarajevo. Ugovoreni rok povrata pozajmica je 12 mjeseci uz mogućnost produženja.

16. Aktivna vremenska razgraničenja

	31. decembra 2021. BAM	31. decembra 2020. BAM
Obračunati ostvareni prihodi	17.620	16.489
Razgraničeni troškovi kamata	20.381	-
	38.001	16.489

17. Novac i novčani ekvivalenti

	31. decembra 2021. BAM	31. decembra 2020. BAM
Žiro račun BAM	125.506	69
Blagajna BAM	6	6
	125.512	75

Društvo ima otvorene transakcijske račune kod Raiffeisen Bank d.d. Sarajevo i MF Banka A.D. Banja Luka u domaćoj valuti i EUR valuti.

18. Upisani kapital

Vlasnička struktura na dan 31. decembra 2021. i 31. decembra 2020. godine je bila kako slijedi:

	31. decembra 2021.		31. decembra 2020.	
	BAM	%	BAM	%
MASSIMO HOLDING d.o.o. Sarajevo	350.000	100%	350.000	100%
	350.000	100%	350.000	100%

19. Obaveze po osnovu najma transportnih sredstava- MSFI 16

	31. decembra 2021. BAM	31. decembra 2020. BAM
Dugoročne obaveze po osnovu najma- MSFI 16		
Massimo Holding d.o.o. Sarajevo	217.895	244.121
	<u>217.895</u>	<u>244.121</u>
Kratkoročne obaveze po osnovu najma- MSFI 16		
Massimo Holding d.o.o. Sarajevo	26.226	23.976
	<u>26.226</u>	<u>23.976</u>
	244.121	268.097

- Dana 06. januara 2020. godine Društvo je sklopilo ugovor o najmu poslovnog prostora broj 04/20 sa Massimo Holding d.o.o. Sarajevo na neodređeno vrijeme. Društvo će provjeravati procjene trajanja najma na svaki datum finansijskih izvještaja. Mjesečna zakupnina iznosi BAM 32,00 po m2 za 122,75m2 što u ukupnom iznosu čini mjesečnu cijenu najma u iznosu od BAM 3.927 sa uključenim PDV. Društvo je izračunalo inkrementalnu stopu najma u iznosu od 9%. Inkrementalna stopa najma odražava procjenu Društva po kojoj bi stopi dobilo zaduženje od finansijske institucije uzimajući u obzir postojeći kreditni rejting, kvalitetu kolaterala i duljinu finansiranja. Amortizacija prava korištenja vrši se po stopi od 10%, kako je korisnik vijek trajanja procijenjen na 9 godina.

Kretanje sadašnje vrijednosti budućih obaveza iz osnova najma na dan 31. decembra 2021. godine i na dan 31. decembra 2020. godine je kako slijedi:

	2021 BAM	2020. BAM
Stanje na dan 1. januara	268.097	70.886
Povećanja	-	219.132
Dospjeće kamate	23.156	25.333
Plaćanja	(47.132)	(47.254)
Stanje na dan 31. decembra	244.121	268.097
Od toga dospjeće unutar 1. godine	26.226	23.976
Od toga dospjeće nakon 1. godine	217.895	244.121

Iznosi priznati u računu dobiti i gubitka po osnovu ugovora o najmu za 2020. godinu i 2021. godinu su kako slijedi:

	31. decembra 2021. BAM	31. decembra 2020. BAM
Amortizacija prava korištenja	28.734	28.734
Inkrementalna kamata u najmu po stopi od 9,00%	23.156	25.333
Operativni troškovi najma priznati za kratkoročne najmove	12.261	13.770
Operativni troškovi najma priznati za najmove male vrijednosti	-	-
Varijabilne zakupnine	-	-
	<u>64.151</u>	<u>67.837</u>

Struktura plaćenih najamnina prema prirodi za period koji završava na dan 31. decembra 2020. godine i na dan 31. decembra 2021. godine je kako slijedi:

	31. decembra 2021. BAM	31. decembra 2020. BAM
Plaćanja varijabilne najamnine sa fiksnim minimalnim plaćanjem	-	-
Plaćanja isključivo fiksne najamnine	64.151	67.837
Isključivo varijabilne najamnine	-	-
	64.151	67.837

Svi najmovi u portfelju Društva imaju opciju ranijeg prekida neraskidivog perioda najma. Uprava vrši intenzivne procjene u pogledu iskorištenja opcije produženja ili ranijeg prekida ugovora o najmu na svaki datum finansijskih izvještaja. Nediskontirani iznos dospjeća budućih plaćanja po najmu prema mogućnosti korištenja opcije produženja ili ranijeg prekida ne raskidivog perioda najma je kako slijedi:

	Buduća plaćanja unutar pet godina BAM	Buduća plaćanja preko pet godina BAM
Ugovori o najmu sa opcijom produženja	244.121	-
Ugovori o najmu sa opcijom raskida	12.261	-
	256.382	

20. Obaveze za kredite i pozajmice

	31. decembra 2021. BAM	31. decembra 2020. BAM
Dugoročni krediti po amortizacijskom trošku		
Mikrokreditna fondacija Pro Fin Istočno Sarajevo	30.000	-
<i>Tekuće dospjeće dugoročnih kredita i pozajmica</i>	<i>(20.000)</i>	-
	10.000	-
Kratkoročni krediti po amortizacijskom trošku		
Mikrokreditna fondacija Pro Fin Istočno Sarajevo	20.000	-
<i>Tekuće dospjeće dugoročnih kredita i pozajmica</i>	-	-
	20.000	-
	30.000	-

- Na dan 29. decembra 2021. godine Društvo je sklopilo ugovor o kreditu broj PFD01380015106 sa Mikrokreditnim društvom Pro Fin u iznosu od BAM 30 hiljada uz godišnju kamantnu stopu od 28% i jednokratnu naknadu od 3% od ugovorenog iznosa kredita. Društvo se obavezuje da otplati kredit tokom 18 mjeseci od momenta potpisivanja ugovora, a najduže 29. juna 2023. godine. Kredit je osiguran sa mjenicama društva kako slijedi:
 - 1 (jedna) bjanko mjenica sa klauzulom "bez protesta" broj PC 502538376, koju je izdao korisnik kredita LILIUM ASSET MANAGEMENT d.o.o. Sarajevo;

LILIUM ASSET MANAGEMENT d.o.o. Sarajevo
Bilješke uz finansijske izvještaje

- 3 (tri) bjanko mjenice sa klauzulom "bez protesta" broj PC 50253877, PC 502538378, PC 502538379 koju je izdao korisnik kredita LILIUM ASSET MANAGEMENT d.o.o. Sarajevo;
- 3 (tri) bjanko mjenice sa klauzulom "bez protesta" broj: PC 502538380, PC 502538381, PC 502539392, koju je izdao Sudožnik MASSIMO HOLDING d.o.o. Sarajevo.

Kretanje kredita u tekućoj godini je bilo kako slijedi:

	2021. BAM	2020. BAM
Na dan 1. januara	-	-
Novi krediti	30.000	-
Kamate	-	-
Otplate	-	-
Na dan 31. decembra	30.000	-
Kratkoročno dospjeće duga	20.000	-
Dugoročno dospjeće duga	10.000	-

21. Ostale dugoročne obaveze

	31. decembra 2021. BAM	31. decembar 2020. BAM
Porezna uprava FBIH	59.573	-
	59.573	-

Društvo je dana 05. februara 2021. godine sklopilo sporazum o plaćanju duga po osnovu javnih prihoda u ratama sa Poreznom upravom FBIH broj 13-9-01-12-26-2611/20; 3033/20; 3070-5/20 A.L. Ukupan dug poreznog obveznika po Sporazumu o plaćanju dužnih javnih prihoda na rate iznosi BAM 71.488 i to glavni dug u iznosu od BAM 51.107, kamata u iznosu od BAM 2.259, kamata po sporazumu u iznosu od BAM 15.464 i troškovi prinudne naplate u iznosu od BAM 2.667. Sporazum o plaćanju duga po osnovu javnih prihoda je odobren na 5 godina. Kretanje dugoročnih obaveza u tekućoj godini je bilo kako slijedi:

	2021. BAM	2020. BAM
Na dan 1. januara	-	-
Povećanje	71.488	-
Kamate	295	-
Otplate	(12.210)	-
Na dan 31. decembra	59.573	-

22. Obaveze prema dobavljačima

	31. decembra 2021. BAM	31. decembar 2020. BAM
Dobavljači u zemlji	72.889	54.948
	72.889	54.948

23. Ostale obaveze

	31. decembra 2021. BAM	31. decembar 2020. BAM
Rezervisanja za prekoračenje TER- ZIP Fortuna d.d.	29.775	-
Obaveze za plaće i naknade	13.583	11.779
Obaveze za naknade članovima nadzornog odbora	27.350	21.750
Obaveze prema državi	30.992	60.111
Obaveze za porez na dobit	7.547	13.567
	109.247	107.207

24. Finansijski instrumenti i upravljanje rizicima

Upravljanje rizikom kapitala

Društvo upravlja svojim kapitalom na način da osigura kontinuitet poslovanja, uz maksimiziranje povrata vlasnicima kroz optimizaciju salda dugovanja i kapitala. Struktura kapitala Društva sastoji se od dugovanja, koje uključuje obaveze po osnovu najma transportnih sredstava prikazane u bilješci 19, finansijske obaveze prikazane u bilješci 20, ostale dugoročne obaveze u bilješci 21, obaveze prema dobavljačima prikazane u bilješci 22 i ostale obaveze prikazane u bilješci 23, te novca i novčanih ekvivalenata u bilješci 17, kao i kapitala koji se može pripisati kapitalu vlasnika, uključujući upisani kapital, rezerve i akumulirani gubitak. Uprava Društva pregleda strukturu kapitala redovno. Kao i ostali subjekti u privredi, Društvo nadzire kapital Društva provjeravajući trenutni omjer kapitala i pozajmljenih sredstava. Ovaj odnos se računa kao omjer neto dugovanja i kapitala. Neto dugovanja se računaju kao ukupne obaveze, uključujući „kratkoročne i dugoročne obaveze“ kao što je prezentirano u bilansu stanja umanjeno za novac i novčane ekvivalente. Finansijski odnosi su prikazani kako slijedi:

	31. decembra 2021. BAM	31. decembra 2020. BAM
Dugovanja (I)	515.830	430.252
Manje: Novac i novčani ekvivalenti (bilješka 17)	(125.512)	(75)
Neto dugovanja	390.318	430.177
Kapital (II)	387.284	382.576
Omjer neto duga i kapitala	1,01	1,12

(I) Dugovanja uključuju kratkoročne i dugoročne pozajmice

(II) Kapital uključuje cjelokupni kapital i rezerve Društva kojima se upravlja kao kapitalom

Kategorije finansijskih instrumenata

	31. decembra 2021. BAM	31. decembra 2020. BAM
FINANSIJSKA IMOVINA		
Potraživanja (uključujući novac i novčane ekvivalente)	635.089	537.293
	635.089	537.293
FINANSIJSKE OBAVEZE		
Po amortizacijskom trošku	515.830	430.252
	515.830	430.252

Djelokrug upravljanja finansijskim rizikom

Uprava Društva pregleda i upravlja finansijskim rizicima vezanim za poslovanje Društva kroz uspostavljeno interno izvještavanje o rizicima u kojima se analiziraju izlaganja istima prema stupnju i značajnosti. Ovi rizici uključuju rizike tržišta (uključujući i rizik promjene kursa stranih valuta, rizik fer vrijednosti i kamatni rizik), kreditni rizik, rizik likvidnosti i rizik kamatnih stopa gotovinskog toka.

Tržišni rizik

Aktivnosti Društva izlažu Društvo prvenstveno finansijskim rizicima zbog promjene kursa stranih valuta. Društvo ne ulazi u različite derivativne finansijske instrumente kako bi upravljalo izloženošću kamatnom i kursnom riziku.

Rizik strane valute

Društvo obavlja određene transakcije u stranim valutama, a prema tome postoji izloženost riziku promjene strane valute. Knjigovodstvena vrijednost finansijske imovine i obaveza Društva u stranim valutama na dan 31. decembra 2021. godine je kako slijedi:

	IMOVINA		OBAVEZE	
	31.12.2021. BAM	31.12.2020. BAM	31.12.2021. BAM	31.12.2020. BAM
EUR	-	-	-	-
	-	-	-	-

Uprava Društva smatra da Društvo nije izloženo riziku od promjene kursa stranih valuta prilikom poslovanja u zemlji i inostranstvu, za poslovne transakcije u domaćoj valuti BAM, kao i u valuti EUR za koji je konvertibilna marka vezana fiksnim valutnim kursom (1 EUR = 1,95583 BAM) na temelju principa Valutnog odbora. Promjene kursa bi zahtijevale izmjene i dopune zakona i odobrenje od strane Parlamentarne skupštine BiH.

Rizik kamatnih stopa

Društvo je izloženo riziku kamatnih stopa, obzirom da Društvo pozajmljuje sredstva uz fiksne i varijabilne kamatne stope. Rizikom se upravlja održavanjem odgovarajućeg omjera pozajmica po fiksnim i varijabilnim kamatnim stopama.

Kreditni rizik

Kreditni rizik se odnosi na rizik da će kontra partija insistirati na svojim ugovorenim obavezama koje mogu kod Društva dovesti do finansijskih gubitaka. Društvo je usvojilo Politiku prema kojoj će surađivati samo sa kreditno sposobnim kontra partijama i uz obezbjeđenje valjanog kolaterala tamo gdje je neophodno, kao sredstvo za ublažavanje rizika finansijskih gubitaka kod ugovorenih obaveza. Društvo nije izloženo bilo kakvom značajnom kreditnom riziku prema bilo kojoj kontra strani ili grupi kontra strana koje imaju slične karakteristike.

Rizik likvidnosti

Konačnu odgovornost za upravljanje rizikom likvidnosti snosi Uprava, koji je izgradio odgovarajući okvir za upravljanje rizikom likvidnosti u upravljanju kratkoročnih, srednjoročnih i dugoročnih zahtjeva finansiranja i upravljanja likvidnošću Društva. Društvo upravlja rizikom likvidnosti održavajući prikladne rezerve, bankovna sredstva i rezerve pozajmljenih sredstava, neprekidnim praćenjem predviđenih i stvarnih novčanih tokova, te uspoređujući rokove dospjeća imovine i obaveza. Slijedeća tabela prikazuje dospjeća imovine Društva i sastavljena je na osnovu ne diskontovanih ugovorenih dospjeća imovine.

	Ponderirana prosječna kamatna stopa	Manje od 1 mjeseca	1 -3 mjeseca	3 - 12 mjeseci	1 - 5 godina	Preko 5 godina	Ukupno
	%	BAM	BAM	BAM	BAM	BAM	BAM
2021							
Beskamatno	-	51.466	83.293	374.819	-	-	509.577
Instrumenti varijabilne kamatne stope	-	-	-	-	-	-	-
Instrumenti fiksne kamatne stope	0.5%-10% p.a.	125.512	-	-	-	-	125.512
	-	176.978	83.293	374.819	-	-	635.089
2020							
Beskamatno	-	49.187	88.733	399.299	-	-	537.218
Instrumenti varijabilne kamatne stope	-	-	-	-	-	-	-
Instrumenti fiksne kamatne stope	0.5%-10% p.a.	75	-	-	-	-	75
	-	49.262	88.733	399.299	-	-	537.293

Slijedeća tabela prikazuje preostala dospjeća obaveza Društva. Donja tabela je sastavljena na osnovu ne diskontovanih novčanih tokova obaveza zasnovanih na najranijem datumu na koji se može zahtijevati od Društva da izmiri svoje obaveze.

	Ponderirana prosječna kamatna stopa	Manje od 1 mjesec	1 -3 mjeseca	3 - 12 mjeseci	1 - 5 godina	Preko 5 godina	Ukupno
	%	BAM	BAM	BAM	BAM	BAM	BAM
2021							
Beskamatno	-	189.352	14.433	64.948	141.781	105.316	515.830
Instrumenti varijabilne kamatne stope	3M EURIBOR + 1,75%-4,15% p.a.	-	-	-	-	-	-
Instrumenti fiksne kamatne stope	1.9%-2.4%	-	-	-	-	-	-
	-	189.352	14.433	64.948	141.781	105.316	515.830
2020							
Beskamatno	-	166.187	8.065	36.291	101.717	117.992	430.252
Instrumenti varijabilne kamatne stope	3M EURIBOR + 1,75%-4,15% p.a.	-	-	-	-	-	-
Instrumenti fiksne kamatne stope	-	-	-	-	-	-	-
	-	166.187	8.065	36.291	101.717	117.992	430.252

Fer vrijednost

Fer vrijednost je cijena koja bi se trebala primiti za prodanu imovinu ili platiti za podmirenje obaveze u uobičajenoj transakciji između sudionika na tržištu na dan njenog mjerenja. Kod mjerenja fer vrijednosti Uprava prihvata njena glavna obilježja koja se ogledaju u sljedećem:

- Fer vrijednost je izlazna cijena koja bi se postigla za imovinu ili platila za podmirenje obaveza na datum mjerenja;
- Fer vrijednost je mjera vrijednosti imovine i obaveza na datum mjerenja uzimajući u obzir posebna obilježja imovine ili obaveza koja su predmet mjerenja;
- Fer vrijednost je mjera hipotetičke transakcije koja podrazumijeva normalan položaj na tržištu i provedene uobičajene marketinške aktivnosti na datum mjerenja; i
- Fer vrijednost je mjera na određeni datum mjerenja, promjenjiva u širem ili užem vremenskom okviru.

Fer vrijednost finansijske imovine kojom se trguje na aktivnim tržištima određuje se korištenjem kotiranih tržišnih cijena, ako su dostupne na datum bilansa. U okolnostima u kojima kotirane tržišne cijene nisu dostupne, fer vrijednost se procjenjuje primjenom modela diskontiranog novčanog tijeka ili drugih odgovarajućih tehnika određivanja cijena. Promjene temeljnih pretpostavki, uključujući diskontne stope i procijenjene buduće novčane tokove, značajno utječu na procjene. Prema tome, izračunate fer tržišne procjene ne mogu se realizirati u tekućoj prodaji finansijskog instrumenta. Na dan 31. decembra 2021. godine i na dan 31. decembra 2020. godine Uprava vjeruje da fer vrijednost finansijske imovine i obaveza ne odstupa značajno od njihove knjigovodstvene vrijednosti.

	31.12.2021		31.12.2020		Hijerarhija fer vrijednosti Nivo	Vrijednost po dostupnim tržišnim cijenama 31.12.2021.
	Knjigovodstveni iznos BAM	Fer vrijednost BAM	Knjigovodstveni iznos BAM	Fer vrijednost BAM		
<i>Finansijska imovina</i>						
Kupci i ostala potraživanja	9.819	9.819	4.820	4.820	2	
Dati krediti	499.758	295.475	532.398	52.930	2	-
Novac	125.512	125.512	75	75	1	-
Finansijska imovina	635.089	430.806	537.293	57.825		-
Kredit i pozajmice	333.694	333.694	268.097	268.097	2	-
Dobavljači i ostale obaveze	182.136	182.136	162.155	162.155	2	-
Finansijske obaveze	515.830	515.830	430.252	430.252		-
<i>Nefinansijska imovina</i>						
Postrojenja i oprema	154	154	443	443	3	-
Prava i nematerijalna imovina	229.870	229.870	258.603	258.603	3	-
Ne finansijska imovina	230.024	230.024	259.046	259.046		-
<i>Nefinansijska obaveze</i>						
Ostalo	-	-	-	-	3	
Ne finansijska obaveze	-	-	-	-		
Nivo 1	Fer vrijednost finansijskih instrumenata određena na bazi tržišnih pokazatelja					
Nivo 2	Fer vrijednost određena na bazi diskontiranog gotovinskog toka					
Nivo 3	Fer vrijednost određena na bazi ne tržišnih inputa i procjena					

25. Transakcije sa povezanim licima

Transakcije trgovinske razmjene

	31. decembra 2021. BAM	31. decembra 2020. BAM
Obaveze		
ZIF Fortuna Fond d.d.	29.775	-
MASSIMO HOLDING d.o.o.	244.121	268.097
	273.896	268.097
Potraživanja		
ZIF Fortuna Fond d.d.	17.312	16.201
OIF Liliu Global	308	288
MASSIMO HOLDING d.o.o. Sarajevo	499.758	532.398
	517.378	548.887
Prihodi		
Massimo Holding d.o.o.	17.675	5.892
ZIF Fortuna Fond d.d.	165.786	194.184
OIF Liliu Global	120.735	121.701
	304.196	321.777
Troškovi		
ZIF Fortuna Fond d.d.	29.775	-
MASSIMO HOLDING d.o.o. Sarajevo	70.151	75.337
	99.926	75.337

Naknade direktora i ključnih članova Uprave Društva

Ostvarene naknade direktora i ključnih članova Uprave tokom godine su iznosile:

	2021 BAM	2020 BAM
Bruto plate	29.213	12.679
Ostale naknade	2.612	2.612
Naknade Nadzorni odbor	6.870	8.832
	38.695	24.123

26. Finansijske potencijalne obaveze i potencijalna imovina-primljeni i dati instrumenti osiguranja plaćanja

Društvo je sudužnik kod MF Banka d.d. po kreditu odobrenom povezanom pravnom licu Massimo Holdng d.o.o. Sarajevo. Na dan 31. decembra 2021. godine ukupne potencijalne obaveze iznose BAM 125 hiljada.

27. Porezne potencijalne obaveze

Na dan 31. decembra 2021. i 31. decembra 2020. godine, Društvo nije bilo predmetom kontrole Porezne uprave FBiH, te nema potencijalnih obaveza u vezi sa porezom na dobit i drugim direktnim porezima.

Na dan 31. decembra 2021. i 31. decembra 2020. godine, Društvo nije bilo predmetom kontrole Uprave za indirektno oporezivanje BiH, te nema potencijalnih obaveza po osnovu indirektnih poreza.

28. Sudski sporovi

Na dan 31. decembra 2021. godine Društvo nema sudskih sporova u svojstvu tuženog ili tužitelja.

29. Preuzete obaveze

Preuzete obaveze su obaveze koje nisu iskazane u finansijskim izvještajima na dan izvještaja o finansijskoj poziciji, kako nisu stvoreni preduvjeti za priznavanje navedenih transakcija u finansijskim izvještajima u skladu sa MRS i MSFI. Preuzete obaveze su transakcije budućeg perioda koje se mogu očekivati sa značajnom izvjesnošću na osnovu ugovora koje Društvo ima potpisane na dan izvještaja o finansijskoj poziciji. Na dan 31. decembra 2021. godine Društvo ima obavezu temeljem ugovora o najmu transportnog sredstva koji ističe u periodu od 3. godine. Na dan bilansa ukupna preuzeta obaveza iznosi BAM 31.439 (2020.: BAM 41.919).

30. Nastavak poslovanja

Na dan 31. decembra 2021. godine Društvo je ostvarilo dobit godine u iznosu od BAM 18.822. Društvo nema iskazanih akumuliranih gubitaka i ukupni kapital je pozitivan u iznosu od BAM 387 hiljada koliko ukupna imovina premašuje ukupne obaveze. U strukturi ukupnih obaveza, obaveze prema povezanom licu iznose 47% knjigovodstvene vrijednosti ukupnih obaveza. Neto radni kapital Društva, na dan 31. decembra 2021. godine je pozitivan, što ukazuje na činjenicu da su kratkoročna raspoloživa sredstva dovoljna za izmirivanje tekućih obaveza. Društvo posjeduje planove i projekcije poslovanja na bazi kojih Uprava zaključuje da će Društvo nastaviti poslovanje u razumno predvidivoj budućnosti, te da su ispunjene pretpostavke za primjenu principa stalnosti poslovanja prilikom sastavljanja ovih finansijskih izvještaja. Dodatno, Uprava vjeruje da su trenutni ugovori dovoljni da omoguće održivo poslovanje.

Vlasnici Društva su izdali pismo podrške kojim su se obavezali obezbjediti potreban nivo finansijskih sredstava za servisiranje dugova, a Uprava aktivno razmatra sva značajna potraživanja dodatno osigurati kvalitetnim kolateralima visoke tržišne vrijednosti i utrživosti kako bi se osigurao pristup likvidnim sredstvima. Uprava nema saznanja da vlasnici namjeravaju prekinuti poslovne operacije, i vjeruje da su spremni aktivno podržati odvijanje poslovnih operacija, kontinuiranim servisiranjem dospjelih obaveza.

Prema izvršenim analizama Uprave, korištenje principa stalnosti poslovanja je razumno i temeljeno na osnovu postojećih raspoloživih poslovnih aranžmana, izjavama vlasnika da će podržati zahtjeve povjerilaca i sposobnosti Uprave da dodatno osigura naplativost postojećih potraživanja kvalitetnim instrumentima obezbjeđenja.

31. Ključna razmatranja utjecaja koronavirusa

Državne potpore

U pokušaju da se zaštiti privreda Bosne i Hercegovine od teških ekonomskih učinaka socijalnih distanciranja i zatvaranja, u maju 2020. godine lokalne vlasti svih razina su najavile nekoliko poticajnih mjera za privredne subjekte. Te mjere uključuju:

- plaćanje poreza i doprinosa za subjekte koji su suočeni s nižim prihodima u odnosu na prethodno usporedno razdoblje izvještavanja za više od 20%;
- doprinos minimalnih plaća za one privredne subjekte suočene sa prestankom rada zbog lockdown-a; i
- oslobađanje od parafiskalnih nameta izračunatih na ukupnom prihodu za djelatnosti koje su značajno pogođene izbijanjem koronavirusa.

LILIUM ASSET MANAGEMENT d.o.o. Sarajevo nije koristilo poticaje države tokom trajanja pandemije.

Transakcije

Nakon maja 2020. godine, Društvo se nije suočilo sa neočekivanim poteškoćama u realizaciji operativnih aktivnosti.

Procjene na dan 31. decembra 2021. godine

Kako su razmjere pandemije sve veće, subjekti su suočeni s uvjetima općeg ekonomskog pada. To uključuje, ali nije ograničeno na, nestabilnost i eroziju finansijskog tržišta, nepovoljnije kredite, zabrinutost za likvidnost, buduća povećanja vladinih poticaja, povećanje nezaposlenosti, pad potrošnje, povećanje nivoa zaliha, smanjenje proizvodnje zbog smanjene potražnje, otpuštanja i drugih aktivnosti restrukturiranja. Nastavak ovih okolnosti mogao bi rezultirati još većim ekonomskim padom koji bi mogao dugotrajno negativno utjecati na finansijske rezultate subjekata.

Za subjekte koji su pogođeni ili očekuju da će biti pogođeni pandemijom korona virusa ili poduzetih mjera, potrebno je da Uprava izvrši kritičku prosudbu i procjenu da li je i ako jeste, koji događaj u nizu događaja pruža dokaz stanja koje je postojalo na kraju izvještajnog perioda za aktivnosti subjekata ili njihovu imovinu i obaveze. Pri donošenju ove procjene, subjekt uzima u obzir sve dostupne podatke o prirodi i vremenskom okviru izbijanja pandemije i poduzetih mjera. Društvo je u skladu s postojećim Međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja razmotrilo utjecaje izbijanja koronavirusa na tekuće, prošlo i buduće poslovanje te procijenilo utjecaj na finansijske izvještaje. Na dan 17. juna 2022. godine Uprava je razmotrila sljedeća pitanja:

1. Neograničenost poslovanja;
2. Mjerenje fer vrijednosti;
3. Očekivana procjena kreditnog gubitka;
4. Umanjenje imovine i
5. Ostali zahtjevi za objavljivanjem finansijskih izvještaja.

Od Uprave se zahtjeva da napravi realne prosudbe u sposobnosti subjekta da nastavi sa vremenski neograničenim poslovanjem. Prilikom izrade te procjene, gdje je to relevantno, Uprava uzima u obzir postojeće i očekivane učinke izbijanja epidemije na aktivnosti subjekta i u svojoj procjeni razmtra prikladnost upotrebe osnove vremenske neograničenosti poslovanja. Prema mišljenju Uprave, dana 17. juna 2022. godine sastavljanje finansijskih izvještaja na osnovu vremenske neograničenosti poslovanja nije ugroženo kao rezultat izbijanja epidemije kako se odvija normalno poslovanje u okruženju, koje uključuje aktivnosti na finansijskim tržištima, i poslovanje lica unutar Grupe. Naime, Uprava je ispitivala do dana 17. juna 2022. godine dostupne informacije u svezi s poslovanjem Fondova kojima upravlja. Nijedan od njih nije objavio probleme u tekućim operacijama, nije obustavio poslovanje, a neto vrijednost imovine fondova odražava vrijednosti koje osiguravaju dovoljan nivo provizije za upravljanje.

Dodatno, Uprava je zaključila da na dan 31. decembra 2021. godine ne postoje postojeći dužnici s neizmirenim potraživanjima na dan 31. decembra 2021. godine koji bi zahtijevali dodatna umanjena zbog znatno smanjenog kreditnog rejtinga, kako je Uprava zadovoljna očekivanim garancijama i mjerama osiguranja. Stoga je Uprava zaključila da ne postoje finansijski ugovori ili druga finansijska sredstva mjerena po fer vrijednosti koja bi mogla biti dodatno umanjena.

Nadalje, 17. juna 2022. godine Uprava nema raspoloživih informacija da će bilo koji postojeći sporazum biti otkazan ili odgođen, te stoga nisu kreirane nikakve dodatne rezervacije za štetne ugovore. Do izdavanja ovog izvještaja, Društvo uobičajeno pruža usluge.

32. Događaji nakon datuma bilansa

Dana 24. februara 2022. godine, sukob u Ukrajini eskalirao je u ratnu konfrontaciju koja je uticala na međunarodne odnose širom svijeta i globalno poslovanje. Dalji razvoj i intenzitet aktuelnih dešavanja u ovom trenutku ne može se precizno predvidjeti. Ekonomski uticaj na evropsku i globalnu ekonomiju, posebno u pogledu efekata postojećih ili predstojećih sankcija protiv Ruske Federacije, teško je predvidjeti, a posebno direktne i indirektne efekte na snabdijevanje energijom i globalne lance nabavke.

Uprava je izvršila neophodne procjene ovih događaja analizirajući njihov uticaj na finansijske izvještaje pripremljene za godinu završenu 31. decembra 2021. godine. Uprava zaključuje da se trenutno poslovanje ne suočava sa značajnim ograničenjima koja utiču na entitete povezane sa Ruskom Federacijom i tržište u Rusiji jer prema raspoloživim informacijama, Fondovi nemaju u portfelju vrijednosne papire subjekata koji su pogođeni oštrim globalnim sankcijama ili one koji su pogođeni ograničenjima koje je nametnula ukrajinska vlada ili Evropska unija, pa samim tim prema mišljenju Uprave kretanja imovine Fondova nije pod utjecajem globalnih kretanja te upravljačka provizija 2022. godine nije pod utjecajem krize u Ukrajini.

Međutim, utjecaj na opću ekonomsku situaciju može zahtijevati revidiranje određenih pretpostavki i procjena što za posljedicu može imati materijalno značajne korekcije knjigovodstvene vrijednosti sredstava i obaveza Društva ali i fondova kojima se upravlja, a čija vrijednost imovine direktno utiče na sposobnost Društva da generiše prihode i upravlja zadovoljavajućim stepenom likvidnosti. Ipak, veličinu mogućih uticaja na datum odobrenja finansijskih izvještaja nije moguće precizno utvrditi. Društvo do datuma izdavanja ovih izvještaja redovno posluje i nema značajno narušene koeficijente likvidnosti i profitabilnosti.

LILIUM ASSET MANAGEMENT d.o.o. Sarajevo
Bilješke uz finansijske izvještaje

Uprava nastavlja aktivno pratiti situaciju prilagođavajući operativne projekcije i ukupne poslovne planove općim globalnim trendovima. Konačno, Uprava nema informaciju da ovi događaji značajno utiču na Društvo i njegove odluke u pogledu nastavka poslovanja u bliskoj budućnosti. Stoga, u ovim finansijskim izvještajima nisu izvršena nikakva prilagođavanja niti dodatne objave finansijskih informacija zahtijevane MRS 10, Događaji nakon datuma bilansa stanja.

Nije bilo drugih događaja koji su nastali nakon datuma bilansa stanja koji bi zahtijevali bilo kakva objelodanjivanja ili ispravke u finansijskim izvještajima kako je propisano MRS 10, Događaji nakon datuma bilansa stanja.

33. Odobrenje finansijskih izvještaja

Ovi finansijski izvještaji su odobreni i potpisani od strane Uprave LILIUM ASSET MANAGEMENT d.o.o. Sarajevo na dan 17. juna 2022. godine:

Nedim Vilogorac

Nedim Vilogorac, Direktor

